

Întâmpinarea Domnului, Manuel Panselinos, Protaton, Athos, ~1300

† Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului

„Urmați-le credința” (Evrei 13,7)

Se împlinește un an de când Mitropolitul nostru Bartolomeu Anania s-a mutat în eternitate. Cu multă nostalgie, dragoste și recunoștință ne gândim la el. Ne gândim și este greu să alegem dintre darurile primite de la Dumnezeu pe cel mai mare.

A fost un om de cultură, teolog, scriitor, slujitor al Bisericii, luptător împotriva sistemului comunist totalitar, mărturisitor în temnițele acestui sistem și câte alte daruri n-a avut. Cu talentul de scriitor îți povestea ceasuri întregi, aducându-și aminte de oameni deosebiți pe care i-a cunoscut, iar din întâlnire te aflai cu folos. Luai cunoștință cu o altă lume, cu vremuri grele, dar cu oameni profunzi. Și realizezi că vremurile noastre sunt cu multă mediocritate.

Cred însă că la temelia tuturor acestor daruri a stat o credință puternică. O credință pe care trebuie să i-o urmăm. O credință care, așa cum spunea într-o predică, când a fost în prăpastie l-a ajutat să nu-și piardă nădejdea și când a fost pe culmi să nu amețească.

În cele mai critice momente, această credință îl făcea ferm și era de neîndoit. Când apăra o cauză, o apăra până la capăt, cu orice risc.

Și-n fața „marii treceri” această credință îi dădea seninătate. Când, în preajma sărbătorilor de iarnă ale anului 2010, ne sfătuiam cum să-i serbăm cea de-a 90-a aniversare, a discutat cu drag dar, la urmă, a arătat cu mână în sus și a spus: dacă va vrea El.

Și voința Lui a fost să-l cheme cu puțin timp înainte. Noi n-am mai putut sărbători cea de a 90-a aniversare, ci l-am condus cu multă tristețe la locul de odihnă. Chiar funeraliile lui au avut o notă de profundă solemnitate și au antrenat și înfrățit toată comunitatea creștină clujeană.

Acum, când se împlinește un an de la plecarea lui și-l pomenim cu mult drag, gândindu-ne la îndemnul Sfântului Pavel, ne întrebăm pe care dintre virtuți ar trebui să i-o urmăm? Cred că cea mai importantă este credința.

DIN SUMAR:

▶ EVENIMENT	– Pr. FLORIN-CĂTĂLIN GHIT	(p. 2)
▶ BISERICA ÎN LUME	– RADU PEDA	(p. 3)
▶ IN MEMORIAM	– Arhim. ANDREI COROIAN	(p. 4)
▶ BIOETICA	– MIRCEA GELU BUTA	(p. 5)
▶ PATRISTICA	– Pr. CĂTĂLIN PĂLIMARU	(p. 5)
▶ PROFESORUL DE RELIGIE	– VOICHIȚA RUS – HENOREL NICA – RUSU TEODORA	(p. 6)
▶ TINERII ÎN BISERICĂ	– Pr. LIVIU VIDICAN-MANCI	(p. 7)
▶ CRONICA EPARHIALĂ – 2011		(p. 8-9)
▶ ARTA SACRA	– MARCEL MUNTEANU	(p. 10)
▶ AGENDA IERARHILOR		(p. 11)
▶ GRILA RADIO		(p. 12)

C

Mitropolitul Andrei, Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice din Cluj

Inaltpreasfinției Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Andreicuț, i-a fost acordat titlul de *Doctor Honoris Causa* de către Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, cea mai înaltă distincție academică a acestei instituții de învățământ superior. Același titlu i-a fost conferit cu această ocazie și Episcopului Unit, Greco-catolic, de Cluj-Gherla, Florentin Crihălmeanu. Decizia acordării prestigiosului titlu academic celor doi Ierarhi ai Clujului a fost luată de Senatul Universității Tehnice din Cluj-Napoca, în cadrul ședinței ordinare din 19 ianuarie, anul curent.

Ceremonia s-a desfășurat în Amfiteatrul Facultății de Mecanică de pe Bulevardul Muncii, în data de 24 ianuarie, începând cu ora 12.00, în prezența Senatului Universității, a cadrelor didactice, a studenților politehniști, a presei și a unui public numeros.

Motivele care au stat la baza acordării acestui titlu celor două personalități au fost subliniate de către Rectorul Universității Tehnice, domnul profesor dr. ing. univ. Dr. H.C. Radu Munteanu. Această decizie a fost luată având în vedere formația universitară de factură tehnică a celor două personalități: prima instituție universitară absolvită de către ÎPS Andrei a fost *Facultatea de Construcții Căi Ferate* a Universității Tehnice din București, iar Episcopul Florentin a absolvit *Facultatea TCM* a Institutului Tehnic din Cluj-Napoca. Festivitatea prin care li s-a acordat acest prestigios titlu celor doi reprezentanți ai comunităților creștine românești din Cluj și din regiune nu a avut loc întâmplător în ziua de 24 ianuarie, o zi cu rezonanțe istorice decisive în istoria neamului, aflată sub semnul unității românilor.

În cuvântul de deschidere a ceremoniei, Rectorul Universității Tehnice, prof. univ. Radu Munteanu, a amintit faptul că petiția prin care intelectualii Clujului cereau înființarea Școlii Politehnice din acest oraș a fost înmănată guvernului în anul 1947 de către reprezentanți ai celor două comunități de credință românești. *Laudatio* despre personalitatea și cariera ÎPS Andrei a fost prezentată de către doamna Prorector prof. dr. ing. Daniela Manea, iar evocarea personalității și a carierei Preasfințitului Episcop Florentin Crihălmeanu a fost susținută de prof. dr. ing. Mihail Abrudean. După înmânarea diplomelor au urmat alocuțiunile celor doi Ierarhi.

În prelegerea cu titlul „Complementaritate și nu antagonism”, ÎPS Andrei a pledat cu argumente pentru complemen-

foto: Daniel Rus

taritatea dintre cunoașterea științifică și cunoașterea religioasă, împotriva antagonismului dintre ele, punând în lumină dimensiunea spirituală a omului și viziunea spirituală asupra mediului și a întregii lumi: „Între cunoașterea științifică și cunoașterea religioasă este complementaritate și nu antagonism. Din nefericire însă, în diferite perioade istorice, s-a dat importanță doar uneia dintre cele două cunoașteri, în detrimentul celeilalte. Orga-

nizatorul Universității Românești din Cluj după Marea Unire, Onosifor Ghibu, om de aleasă cultură, cu riscul de a părea ridicol, susținea cu tărie că cele două cunoașteri trebuie să fie în armonie pentru că își sunt complementare. Se constată că există multă ignoranță atât în cunoașterea științifică, cât și în cunoașterea religioasă. Din nefericire oamenii mediocri își sunt autosuficienți. Slaba credință și puținele preocupări religioase ale noastre, ale celor care pretindem că formăm intelectualitatea acestui neam, se răsfrâng negativ asupra tinerelor generații”.

La acest eveniment academic festiv au participat numeroase personalități din mediul cultural, academic, instituțional și de afaceri din Cluj-Napoca, între care Preasfinția Sa Vasile Someșanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, episcopii greco-catolici Virgil Bercea, al Oradiei, și Claudiu Pop, de la Blaj, primarul interimar al municipiului Cluj-Napoca, Radu Moisin, parlamentarul Horea Uioareanu, șeful Inspectoratului de Poliție al Județului Cluj, chestorul Ioan Păcurar, șeful Jandarmeriei clujene, generalul Aurel Litan, și omul de afaceri Ovidiu Turcu. Alături de multe alte personalități ale orașului aflate în sală, printre cei prezenți s-a numărat și unul dintre ctitorii Universității Tehnice, un descendent al ilustrei familii a Mitropolitului Nicolae Colan al Ardealului, Academicianul Horia Colan, fost cadru didactic al acestei Instituții timp de o jumătate de secol.

Întreaga ceremonie a fost transmisă în direct de către Postul de Radio *Renașterea*.

În numărul revistei *Tabor* din luna martie (nr. 12, an V-2012), va fi publicat integral textul *Prelegerii* susținute cu această ocazie de către Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei. Tot în acest număr va apărea și *Alocuțiunea* rostită cu acest prilej de către Domnul Rector al Universității Tehnice, prof. univ. dr. Radu Munteanu, precum și *Laudatio* la adresa Înaltpreasfinției Sale Andrei, rostită de către Doamna Prorector, prof. univ. dr. Daniela Manea.

Hramul Instituțiilor de Învățământ Teologic la Cluj-Napoca

In cadrul primului Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă care a avut loc la Atena (Grecia), în anul 1936, s-a luat hotărârea ca instituțiile de învățământ teologic ortodox din întreaga lume să-i aibă ca protectori sau ocrotitori pe Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur, prăznuiți de Biserica în data de 30 ianuarie.

La Cluj-Napoca, în acest an, sărbătoarea Hramului Facultății de Teologie Ortodoxă a fost anticipată, vineri seara, 27 ianuarie, de două momente culturale de factură culturală și comemorativă. La aceste festivități a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care a rostit câte un cuvânt de învățătură, și de asemenea Decanul Facultății, părintele profesor univ. dr. Ioan Chirilă. Despre primul moment festiv desfășurat în Aula Nicolae Ivan a Facultății cu începere de la ora 18⁰⁰, pr. prof. dr. Vasile Stanciu, inițiatorul și organizatorul acestuia, afirma: „În fiecare an, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca organizează cu prilejul hramului Sfinților Trei Ierarhi, Vasile, Grigorie și Ioan, și un moment artistic, festiv. Am început în urmă cu cinci ani o tematică. Prima temă tratată a fost *cântecul de leagăn*. A doua, *nunta la români*; a urmat *bocetul în spiritualitatea românească*. Acum a venit rândul unui alt gen din creația și spiritualitatea muzicală populară românească, și anume *doina*. Aceste teme au fost tratate, ca și în acest an, de profesorul muzicolog și folclorist Gelu Furdui, iar exemplificările muzicale au fost interpretate de fiecare dată de Corul de Cameră Psalmodia Transylvanica al Facultății de Teologie Ortodoxă”. În acest an, Corul de Cameră a interpretat un număr apreciabil de doine din creația compozitorului Nicolae Lungu. Au mai fost interpretate, de asemenea, piese reprezentative ale acestui gen muzical de către: părintele Gavril Vârva, părintele arhidiacon Claudiu Grama și doamna profesoară Marioara Leșe.

Al doilea moment festiv, de factură comemorativă, s-a desfășurat după aceea, tot vineri seara, de la ora 19.30, la

Muzeul Mitropoliei de la demisolul Catedralei, unde a avut loc o „Seară de poezie” dedicată memoriei Mitropolitului Bartolomeu, la împlinirea unui an de la trecerea sa în veșnicie, ca un preambul la parastasul săvârșit în 29 ianuarie.

Manifestările au continuat duminică, cu o Sesiune de comunicări despre „Sfinții Trei Ierarhi ca model de slujire”, iar de la ora 18.00, cu oficierea Vecerniei cu Litie în Paraclisul Facultății. Luni seara, de la ora 18.00, un grup de studenți teologi, sub coordonarea pr. conf. dr. Dorel Man, au participat la o acțiune misionară la Parohia „Sf. Vasile cel Mare” din Cluj-Napoca.

foto: Daniel Rus

Sărbătoarea Hramului Facultății de Teologie Ortodoxă și al Seminarului Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca a culminat luni, 30 ianuarie, când au fost prăznuiți de către Biserica Sfinții Trei Ierarhi. Elevii seminariști și studenții teologi au participat cu acest prilej la Sfânta Liturghie și la slujba de *Te Deum* oficiate în Catedrala mitropolitană de Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi, din care au făcut parte și părinți profesori de la Facultate și Seminar. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Facultății dirijat de pr. prof. dr. Vasile Stanciu și de Corul Seminarului dirijat de diac. prof. Daniel Moraru.

La finalul slujbelor, ÎPS Andrei le-a explicat tinerilor prezenți în Catedrală ce înseamnă a fi teolog: „Sfântul Grigorie Teologul zice că «dacă te rogi ești teolog, dacă ești teolog roagă-te». Multa învățătură fără o viață spirituală nu are nici o valoare. Amândouă laolaltă pot face o lucrare plăcută lui Dumnezeu. Le dorim sănătate dascălilor, râvnă tinerilor, ca laolaltă să facem voia lui Dumnezeu și să fim de folos și Bisericii și țării. La mulți ani!”.

Decanul Facultății, pr. prof. Ioan Chirilă a precizat în discursul său că misiunea instituțiilor de învățământ teologic este aceea de a pregăti „luminători ai lumii”, după modelul celor Trei Ierarhi: „Pe lângă faptul că aducem mulțumire lui Dumnezeu pentru gândul acesta din partea chriarhului nostru, ne exprimăm nădejdea că în cele ce vor veni, vom încerca să îndeplinim și mai mult cuvântul acesta al cântării, de a fi noi și de a pregăti luminători ai lumii. Pentru că este nevoie și de stâlpul cel tare al credinței, este nevoie și de ardoarea popovăduirii cea în cuvinte de aur a Hrisostomului, este nevoie însă pentru noi, pentru fiecare, și de profunzimea acelei pătrunderi a celui care a fost Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul”.

La manifestare a participat și Rectorul Universității Babeș-Bolyai, prof. univ. dr. Andrei Marga, care a apreciat munca profesorilor și studenților Facultății de Teologie Ortodoxă: „Pe bună dreptate sunt socotiți patroni ai Facultăților de Teologie Ortodoxă, iar când îi amintim trebuie să ne punem întrebarea ce am făcut ca Facultăți în direcția în care ei ne-au îndrumat? Dar, vreau să spun că ne bucurăm în continuare să avem la Universitatea Babeș-Bolyai, să avem la Cluj o Facultate de Teologie Ortodoxă extrem de solidă, o Facultate care cultivă în profunzime și moștenirea creștină și valorile care s-au acumulat în timp în Biserica Ortodoxă Română și-n biserica universală. De aceea profit de ocazie pentru a mulțumi din toată inima corpului didactic foarte calificat al Facultății, în continuare, procentual, corpul didactic cel mai școlit în diferite universități din țară și din afara țării”.

Din partea Inspectoratului școlar Județean Cluj, a fost prezent Inspectorul de religie, pr. Liviu Vidican, care a vorbit despre importanța predării religiei în școli: „Se cuvine să reafirmăm rolul deosebit de important pe care, în societatea actuală, îl poate juca religia și profesorul de religie, motiv pentru care cred că ar trebui să se gândească de două ori cei care își doresc să scoată religia din școli. Această componentă morală care este intrinsecă religiei și care, din nefericire, lipsește din ce în ce mai mult din straturile tinere ale celor care mai târziu ne vor conduce, poate să fie întărită și poate să fie de folos tuturor dacă profesorul de religie și cei care se ocupă de formarea etică și morală a elevilor și studenților vor fi lăsați, și sprijiniți în același timp, să-și îndeplinească misiunea lor”.

În cuprinsul Patriarhiei Române funcționează 15 Facultăți de Teologie Ortodoxă și 39 de seminarii teologice liceale ortodoxe, care și-au sărbătorit hramul luni, 30 ianuarie.

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Vrăji, vrăjitoare, vrăjeli

Radu Preda

La finele lui 2011, drept reacție la scandaluri mondene cu urmări penale, luminile reflectoarelor au fost direcționate asupra unui fenomen greu de încadrat pentru majoritatea comentatorilor faptului social. Pentru câteva zile, ecranul mediatic a fost ocupat de figurile pitorești ale unor vrăjitoare în război cu gramatica limbii române, dar în armonie cu forțele misterioase ale universului. Inclusiv presa internațională s-a grăbit să relateze, mai mult sau mai puțin exact, despre „vânătoarea de vrăjitoare” declanșată în România. Pentru a căta oară, am reușit să surprindem, să ne consternăm contemporanii. Ca și cum cazul Tanacu nu ar fi fost suficient, iată că avem și această istorie bizară, vandabilă la o adică, legată de vrăjitorie. Undeva, la capătul estic al Europei, acolo unde se termină civilizația, se descoperă ochilor uimiți ai omului postmodern o lume mustind de magie, de duhuri și poțiuni. Dacă universul lui Harry Potter poate fi retrăit în parcuri tematice de distracții, iată că vrăjile pot fi experimentate „pe bune” într-o țară care, era să uit, l-a dat și pe legendarul Dracula. Una peste alta, ca prin vrajă, câștigul *brand*-ului

Simon Magul în dispută cu Petru și Pavel în fața împăratului Nero.
Frescă de Filippo Lippi (1457-1504) în basilica Santa Maria del Carmine, Florența.

național a fost în ultimele luni exponențial cu vehiculatorii săi. Dincolo de ironia involuntară, ar merita să precizăm, pe scurt, câteva lucruri. În primul rând, contrar etichetelor care vor să sugereze că suntem aparte, chiar dacă numai la rele, ocultismul nu este o specialitate exclusiv românească. Apoi, legat de excesul magicului în post-comunism, ar mai fi de luat în seamă contextul cultural și mental al tranziției de la noi și nu numai. În al treilea rând, tot în registru analitic, putem vedea în fenomenul vrăjitoriei o confirmare fără echivoc a tezei lui Eliade despre capacitatea sacrului de a se „camufla”. În fine, în ceea ce privește lectura social-teologică, vrăjitoria este opusul religiei pe care, în esență, o caricaturizează. În această ispită cad și unii preoți cărora harul de la Hirotonie nu le este „de ajuns”, plusând vedetist și nu de puține ori interesat material. Să le luăm însă pe rând.

Apetitul pentru supranatural nu este nici pe departe trăsătura de caracter a societăților așa-zis „înapoiate”, rudimentare din punct de vedere civilizațional, al structurilor de autoritate sau al mecanismelor de emancipare. Cine dorește, plecând din Occident, să descopere conservat în România „Evul Mediu întunecat”, în periferiile țigănești sau la Tanacu, nu are nevoie de o astfel de călătorie. Este suficient să consulte piața locală de oferte. De la astrologi la psihoterapeuți autoinvestiți cu puteri speciale și de la interpreți ai pietrelor la căutători ai Graalului – spectrul este foarte larg. La fel și listele de prețuri. La o adică, nici nu este obligatoriu să cauți în internet sau în publicațiile „specializate”. Orice librărie ceva mai mare din Vest are între timp o secțiune, la concurență cu filosofia și teologia, de lucrări și „bunuri” ezoterice. Pe lângă volume, de regulă bogat și viu ilustrate, se vând bețișoare aromate, mici statui cu Buddha răsând, talismane, cristale, globuri de sticlă, cărți de joc, ceaiuri care te pun în relație cu strămoșii, eșarfe ale păcii, colecții de „pământuri sfinte” (de la Ierusalim și până la altarele incașe), semne de carte, steaua lui David, drapelul curcubeu etc. Toate ingredientele epocii numite potrivit *new age* sunt la îndemână. Tendința omului occidental, crescut teoretic în spiritul modern al îndoielii și certitudinii exclusiv

științifice, probate, de a îmbrățișa oferte pseudo-spirituale este între timp un fenomen care îngrijorează inclusiv decidenții politici. În Franța laicismului militant, dar și în Germania sau Austria, în ultimele decenii au fost instituite comisii parlamentare de analiză a ofertei sectelor și psiho-grupărilor. Cu titlu exemplar, să ne gândim la seria de procese legate de „Biserica scientologică”, dar și la galeria figurilor oculte controvertate de ieri și de azi, majoritatea lor având probleme cu justiția seculară.

În ceea ce ne privește pe noi, pentru a trece la al doilea aspect, odată cu libertatea recâștigată a presei, printre primele anunțuri din ziarurile românești se vor regăsi cele invitând la aflarea viitorului, la scăparea de deochi și altele de genul acesta. Asemeni altor oferte la limita penală, magia și/sau vrăjitoria au reintrat în spațiul public post-comunist fără complexe. Pe fundalul confuziei și al mutațiilor sociale brutale, breasla clarvăzătorilor, a ghicitorilor în stele și cafea, a maeștrilor spirituali, a idolilor meditației sexuale, a vindecătorilor și a șarlatanilor de orice obediență a prosperat. S-a format o adevărată industrie, cu pagini electronice, grupuri și „școli”, teritorii de acțiune și domenii de influență. Întrebării de ce apelează oamenii la astfel de „servicii” este greu să îi oferim în spațiul dat un răspuns complet. Cert este că, și aici intervine specificul asupra căruia doream să atrag atenția, viteza schimbărilor din viața personală și de grup, apariția unor momente de impas, precum divorțul sau boala, îi determină pe unii să caute alternative radicale, să acceseze soluții aflate în afara propriei lor puteri de decizie, să se pună, fie și provizoriu, sub un scut de la care speră o protecție pe care nu o mai pot garanta și nici aștepta de la cei din jur. În ciuda faptului că se declară religioși, având în mod cert o sensibilitate care îi face victime sigure ale vrăjitoriei, acești oameni greșesc sistematic interlocutorul. Având probleme reale, bat la uși false.

Așa ajungem la al treilea aspect. Cât mai succint și limpede formulat, apelul la practicile magice este de natură să confirme teza lui Eliade potrivit căreia religiosul nu dispare în modernitate pur și simplu, așa cum erau de părere mai toți sociologii religiei din ultimele două secole, ci se „camuflează”, devenind însă vulnerabil la traducerii improprii. Cu alte cuvinte, în absența unei tradiții religioase, a transmisiei ei pe tiparele de până acum, de unde și amnezia care se lățește din ce în ce mai mult, la concurență cu ateismul arțăgos al „credincioșilor” în progres, *homo religiosus* își găsește noi forme de exprimare, unele complet nefericite precum religiile seculare de la baza totalitarismelor secolului XX. „Nevoia” de religie fiind constantă, erupția ei la suprafața epocilor istorice produce noi peisaje sufletești, noi referințe simbolice, toate având în comun nu atât faptul de a reprezenta un nou stil, cât de a confirma perenitatea religiosului ca atare. În această capacitate a vechiului de a

se exprima prin nou rezidă paradoxul omului religios pe care Eliade a încercat să îl pună în lumină. Or, legat direct de vrăjitoria de altă dată sau de acum, ea nu face altceva decât să exploateze rudimentele religioase ale persoanei, operând mai ales cu straturile prost asimilate, de aceea vibrând la magic, ale sufletului. Șarlatanii de orice fel se insinuează abuziv în cutele insuficient explorate ale misterului existenței, erijându-se în interpreți de sens și surse de certitudine, pun stăpânire peste destine și le transformă în tot atâtea surse de venit. „Taxa de protecție” capătă valențe cvasi-religioase.

În lectură social-teologică, așa cum am formulat deja, vrăjitoria sau ocultismul sunt opusul radical al religiei. Mai cu seamă în viziune creștină, revelată nemijlocit prin Mântuitorul Hristos, religia este credința în cunoștință de cauză. Un creștin autentic, ancorat temeinic în datele propriei sale credințe, pe care nu întâmplător o mărturisește la fiecare Sfântă Liturghie, nu poate fi în același timp un abonat al vrăjitoarelor. Minunile în Creștinism, de la cele relatate în Evanghelii și până la cele care se petrec azi, nu reprezintă înscenări ale supranaturalului și nici nu se constituie într-un „material propagandistic”. Tocmai pentru că cea mai mare minune este însăși Întruparea și Învierea, toate celelalte lucrări ale lui Dumnezeu în creație, prin Sfinții Săi,

Sursa: www.ziuanews.ro

confirmă cele deja știute. Altfel spus, creștinul este în posesia unei lucidități deschise minunii, pe care o și interpretează prin această prismă pentru a nu cădea victimă nălucirilor. În acest sens, este sugestiv schimbul de replici, pe care îl parafrazez mai jos, dintre un călugăr bătrân și ucenicul său din pustia egipteană a secolului IV. „Spune bătrânul: aseară, după rugăciune, Hristos a venit în chilia mea și mi-a stins lumânarea. La care tânărul, entuziasmat, îl întrebă: și ce ai zis Domnului? Să plece imediat, spuse senin avva. Cum așa? Ei bine, dacă era o ispită diavolească, s-a risipit de la sine, iar dacă era Domnul, Acesta sigur nu s-a supărat!” Lecția este de două ori fundamentală: relația personală cu Dumnezeu și Sfinții Săi presupune pe de o parte un regim de existență în care minunea și transfigurarea materiei sunt posibile, iar pe de altă parte îndeamnă la trezvie, adică la luciditate și discernământ. În bună logică duhovnicească, Dumnezeu ne câștigă încrederea nu demonstrând puterea Lui – câți dintre cei vindecați de Hristos i-au fost și recunoscători?! –, ci îndemnându-ne să ne descoperim propria putere de a părăsi păcatul, de a alege virtutea, de a ne transforma, ca prin minune, iar nu prin „vrăji”, viața și de a ne agonisi deja în istorie arvuna mântuirii.

În fine, nu este mai puțin adevărat că, din păcate, unii slujitori ai altarelor, pentru a câștiga notorietate și nu numai, au tendința de a suspenda granița dintre magie și minune, dintre preoție și șamanism. Profitând, asemenea vrăjitoarelor, de starea sufletească tulbură a unora și de suspendarea rațiunii religioase, astfel de preoți „vestiți” sugerează că ar fi în posesia unor daruri unice, insinuând un raport privilegiat cu Dumnezeu. Contrar logicii filocalice, potrivit căreia darurile duhovnicești se tănuiesc, adică nu se pun pe cartea de vizită, „prăvilari” sunt exemple tulburătoare ale imposturii spirituale. Chiar dacă prin ei lucrează Duhul Sfânt, dat la Hirotonie, maniera în care se manifestă personal reprezintă, în ultimă instanță, o gravă luare în deșert nu numai a numelui lui Dumnezeu și a Sfinților Săi, dar și a lucrării Creatorului în lume. Iată de ce, condamnând vrăjitoria propriu zisă, precum vedem în canoane, Biserica nu este mai puțin aspră față de laicii și clericii care se comportă vrăjitoriește, amestecând pe cele sfinte cu cele impure. Pentru că, în cele din urmă, despre aceasta este vorba: a fi sau a nu fi în întregime al lui Hristos.

Îndrumător canonic

- ❖ Ceii ce se duc la vrăjitori sau la fermecători și cei ce spun norocul și ursita și genealogia și multe lucruri de acest fel, și cei ce se zic gonitori de nori și cei ce confecționează amulete și prezicătorii să cadă sub canonul penitenței de 6 ani, iar dacă stăruiesc în acest obicei, să se îndepărteze din Biserică (can. 61 VI Ecumenic; can. 83 Vasile cel Mare).
- ❖ Prezicătorii și fermecătorii, precum și cei ce cred în ei se pedepsesc cu 5 ani de pocăință (can. 24 Ancira).
- ❖ Ceii ce se îndeletnicesc cu vrăjitoria sau cu farmecele sau ghicirea norocului să facă penitență de 3-6 ani, cu post și mătânie (can. 2, 27 Ioan Postnicul).
- ❖ Clericii care vrăjesc într-un mod oarecare să se alunge din Biserică (can. 36 Laodiceea).
- ❖ Celui ce mărturisește că s-a ocupat cu vrăjitoria sau cu fermecătoria i se va da timpul de penitență ca unui ucigaș (7, 65, 72 Vasile cel Mare). În canonul 83 Vasile cel Mare se prescrie pentru vrăjitori o penitență de 6 ani.
- ❖ Ceii ce se duc la vrăjitori se vor supune pedepsei celor ce au călcat credința. Dacă însă au fost atrași în păcat prin vreo constrângere, «li se va aplica blândețea» (can. 3 Grigore de Nyssa).
- ❖ Clericul care aprinde foc înaintea casei la lunile noi și sare peste el, în credința că dacă nu este atins de flăcări nu va fi atins nici de alte nenorociri în cursul lunii, să se caterisească; mireanul să se afurisească (can. 65 VI Ecumenic).

(Din Îndrumătorul canonic al lui Liviu Stan)

Lumina și iubirea Mitropolitului Bartolomeu

Arhim. Andrei Coroian

Lată, s-a împlinit un an de când părintele nostru, mitropolitul Bartolomeu, s-a mutat la viața cea veșnică, fericită și fără de sfârșit. După ce în viață purtase crucea suferințelor nedrepte, s-au adăugat apoi și cele provocate de boală și de bătrânețe. Având o cruce în multiple ipostaze, pe măsura darurilor avute de la Dumnezeu, asemeni lui Hristos, Stăpânul nostru, și-a iubit-o, purtându-o cu hotărâre. Prin ea a biruit moartea și, gustând din bucuria învierii lui Hristos, a gustat din bucuria propriei sale învierii.

Luni de zile după plecarea sa, sufletele noastre au fost stăpânite de nemângâiată tristețe care, cu încetul, s-a transformat în bucurie și speranță. Amintirea prezenței sale luminoase, puternice, plină de credință și de iubire, de curaj și de înțelepciune, o simțim duhovnicește în multe rânduri și în multe chipuri. Când dorul ne cuprinde, îi privim chipul regesc, îi ascultăm cuvintele înregistrate audio, îi citim cuvintele scrise. Mărgăritare în opera scrisă, pietre scumpe în cea rostită. Frumusețe omenească și frumusețe dumnezeiască, deodată, împletite în armonie. Munca și rugăciunea, poezia și literatura, știința și istoria, arta și cultura, scăldate în lumina dumnezeiescului har.

Prin cuvinte scrise și vorbite, Hristos-Cuvântul și-a făcut lucrare, prin slujitorul Său, și împreună o continuă până la marele seceriș. Într-o frumoasă poezie, din ciclul *Anamneze*, scria: „sunt om încuvântat”. Încuvântat cu cuvinte purtătoare de lumină. Cu cuvinte purtătoare de iubire, care poartă în ele viață și înviere. Cuvintele sale, atât cele scrise cât și cele vorbite, sunt pline de miez, purtând în ele lămurit uneori, sau tainic alteori, lumina vieții și a învierii. Ele ne luminează și înviază mintea și sufletul, fiind purtătoare de multiple înțelesuri teologice sau literare, dând în vileag sensuri noi, care înfrumusețază și înobilează viața noastră.

Cuvintele izvorăsc dintr-un suflet, dintr-o minte și dintr-o inimă curată, în care trăia și se dăruia: adevărul și bunătatea, înțelepciunea și puterea, viața și sfințenia lui Dumnezeu.

Și încă ceva. Psalmistul spune: „ca o minune m-am făcut multora” (Ps. 70, 8). Minunea și taina constau în faptul că, după cum Dumnezeu ni Se împărtășește prin cuvântul Său, și omul se poate dăruia prin cuvântul său.

Ne regăsim bucuriile și tristețile, patimile și virtuțile; frumusețea, măreția și puterea originară a sufletului; urâțenia, micimea și slăbiciunea, rezultate din căderea în păcat, citind scrierile psalmistului. Ne regăsim puterea, capacitatea, darurile pierdute sau neglijate (nelucrate), ascutându-l sau recitându-l pe mitropolitul Bartolomeu. De-a lungul anilor, mii și poate zeci de mii de oameni s-au regăsit pe sine în demnitatea și noblețea lor. Și-au regăsit bucuria, cinstea și noblețea de a fi român și creștin ortodox, care poate să primească deschis pe oricine în inima, în casa și în țara sa, fără complexe de inferioritate, și să-l cuprindă frățeste în iubirea sa. Fapt pe care îl simți cu bucurie recitându-l mereu, mereu pe Eminescu, cărțile părintelui Stăniloae, ale mitropolitului Antonie sau ale părintele Nicolae Steinhardt.

În dorul după cuvântul mitropolitului Bartolomeu, am recitat o parte dintre scrisorile sale Pastoralele sale de Paști¹. Câtă lumină, câtă viață, câtă bucurie, cât adevăr, câtă înviere!...

În ultimul an de viață părintele nostru Bartolomeu a vorbit de mai multe ori despre moarte. Spunând mereu cu convingere că ea poate fi biruită de oricine crede în Hristos și, mai mult, că ea de fapt nu există. La căpătâiul preotului mărturisitor Gheorghe Calciu Dumitreasa, după ce l-a spovedit și l-a cuminecat, părintele nostru mitropolit i-a șoptit cu voce joasă, plină de o dumnezeiască siguranță: „moartea nu există”².

Prin credință neclintită în Hristos, Cel ce a moartea, mitropolitul nostru a trăit și a mărturisit mereu această convingere, căutând să o insufle și celor care-l iubeau și-l ascultau.

(continuare în numărul următor)

Manifestări comemorative întru pomenirea Mitropolitului Bartolomeu

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Sfârșitul lunii ianuarie a stat sub semnul unor evenimente comemorative cu multiple semnificații pentru viața credincioșilor ortodocși din municipiul Cluj-Napoca, și nu numai. Vineri seara, în data de 27 ianuarie, de la ora 19.30, la Muzeul Mitropoliei Clujului s-a desfășurat o seară în memoriam *Mitropolitul Bartolomeu*, ca o anticipare a slujbei de pomenire la împlinirea unui an de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului, săvârșită duminică, 29 ianuarie, după Sfânta Liturghie arhierescă oficiată de ÎPS Andrei și Preasfințitul Vasile în Catedrala Mitropolitană. Bartolomeu Anania (n. 18 martie, 1921), primul Mitropolit al Clujului, a trecut la cele veșnice în ziua de 31 ianuarie 2011, la vârsta de 89 de ani.

Seara comemorativă s-a desfășurat în spațiul Muzeului, care face practic corp-comun cu cripta ierarhilor unde își doarme somnul de veci Părintele Mitropolit. Cu acest prilej a vorbit Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, au fost recitate de către actorul Dorel Vișan câteva poezii semnate de Valeriu Bartolomeu Anania și au fost ascultate două fragmente din predicile pe care le rostea de la amvonul

Catedralei, fărăme de gânduri pe care le-a exprimat în timpul vieții sale. Manifestarea s-a încheiat cu un moment muzical al coralei *Psalmodia Transylvanica*, condusă de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu. După cum afirma părintele dr. Bogdan Ivanov, un apropiat al Mitropolitului Bartolomeu, „prin acest eveniment s-a adus un prinos de cinstire și de pios omagiu personalității regretatului Părinte Mitropolit, cel care a marcat în mod ireversibil prin activitatea, statura, fermitatea și curajul său, viața credincioșilor și a orașului Clujului. Dar, totodată, prin acest moment cultural omagial s-a pus în lumină și faptul că, dincolo de ierarh, cel plecat în veșnicie a fost și un distins om de cultură cărui se cuvenea să-i fie puse în circulație ideile, gândurile, poeziile și ceea ce a scris. De asemenea, Muzeul, una din inițiativele sale, a fost introdus prin acest eveniment și

mai mult în circuitul cultural al Clujului, în care ocupă un loc de onoare”.

Parastasul la un an pentru vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania a avut loc după Sfânta Liturghie de duminică, 29 ianuarie 2012, în Catedrala mitropolitană din Cluj-Napoca. Slujba de pomenire a fost oficiată de ÎPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei și PS Episcopul Vasile Someșanul, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, din care au făcut parte părinții consilieri ai Centrului Eparhial, cei nouă protopopi din Arhiepiscopia noastră, părinții profesori de la Facultatea de Teologie și Seminarul Ortodox și părinții slujitori ai Catedralei. Au participat sute de credincioși care l-au cunoscut, iubit și apreciat pe cel care a fost și rămâne Mitropolitul Bartolomeu.

Cu acest prilej a fost pus în circulație și volumul omagial intitulat *Mitropolitul Bartolomeu al Clujului (1921-2011)*. În *Memoriam*, editat și îngrijit de părintele consilier Ștefan Iloaie și părintele Bogdan Ivanov, apărut la Editura Renașterea în 2012.

Înainte slujbei de parastas, Mitropolitul Andrei a dat citire testamentului lăsat de Bartolomeu Valeriu Anania.

Soborul de ierarhi și preoți, dar și un mare număr de credincioși, au coborât după parastas în Cripta Ierarhilor din demisolul Catedralei și au rostit o rugăciune la mormântul Părintelui Bartolomeu. ÎPS Andrei a declarat cu această ocazie: „Nu numai că e o datorie creștină să-l pomenim pe Înaltpreasfințitul Bartolomeu, mutat în eternitate acum un an de zile, ci este și o mângâiere sufletească pentru noi să facem acest lucru, pentru că rămâne un model de verticalitate, de slujire cu

credincioșie a Bisericii și a oamenilor. Sigur că Mitropolitul Bartolomeu a fost o somitate și pe plan cultural, dar în același timp l-a slujit pe Dumnezeu cu credincioșie. De aceea cred că îndemnul Sfântului Apostol Pavel, care se potrivește în situația tuturor părinților duhovnicești plecați în eternitate, dar în mod special în cazul acesta, este binevenit: «Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri, vedeți bine cum și-au încheiat viața și urmașile credința». Cred că la temelia tuturor atitudinilor și a lucrărilor misionare și culturale pe care le-a desfășurat Mitropolitul Bartolomeu Anania a stat o credință puternică. Arhiepiscopul cel Veșnic pe care l-a slujit cu devotament să-i facă parte de odihnă întru Împărăția Sa”.

Evenimentele comemorative și liturgice au fost transmise integral de către postul de radio *Renașterea* al Arhiepiscopiei.

Mitropolitul Bartolomeu al Clujului (1921-2011): In Memoriam

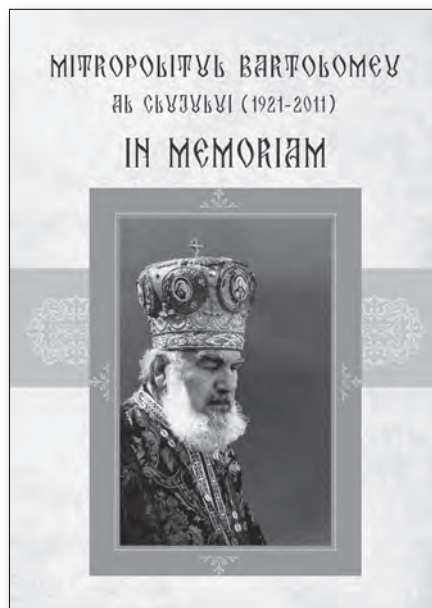
Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului a editat volumul *Mitropolitul Bartolomeu al Clujului (1921-2011): In Memoriam*. Volumul este dedicat personalității și memoriei vrednicului de pomenire Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu al Clujului, la un an de la trecerea sa la Domnul.

Volumul este însoțit de cuvântul Mitropolitului Andrei, care evidențiază credința, „cea mai mare virtute a Mitropolitului Bartolomeu”, care l-a făcut ferm și de neclintit în fața oricărui fel de compromis.

Deschis de scurte prezentări biografice și bibliografice, volumul cuprinde

– în partea întâi – împlinirile administrativ-bisericești, culturale, misionar-sociale, economice și cele monahale, în cei 18 ani de arhierie a ierarhului clujean. Partea a doua prezintă funeraliile Arhiepiscopului și Mitropolitului Bartolomeu și o bună parte dintre mesajele de omagiere ale instituțiilor, ierarhilor, oamenilor de cultură, ale personalităților din țară și din străinătate. În cea de a treia parte sunt redată câteva evocări ale ierarhului, scriitorului, predicatorului, omului Bartolomeu Valeriu Anania. Ultima parte conține Testamentul mitropolitului și o serie de imagini reprezentative din viața și activitatea sa, multe dintre ele inedite.

Sinteză a prezenței pentru aproape două decenii a marelui ierarh la Cluj, volumul conturează importanta „moștenire Bartolomeu”, pentru ca ea să fie mai bine cunoscută și continuată, întru cinstirea unuia dintre cei mai mari slujitori ai Bisericii Ortodoxe și, deodată, om de cultură al Neamului.

Biroul de presă

¹ VALERIU ANANIA, *Cartea deschisă a Împărăției. De la Betleemul Nașterii la Ierusalimul Învierii*, Editura Polirom, Iași, 2011.

² *Viața Părintelui Gheorghe Calciu*, Editura Christiana, București, 2007, p. 321.

Zelul terapeutic în practica medicală

✎ Mircea Gelu Buta *

atorită progresului comun al științelor neurologice și al tehnicilor de investigare, aproape în unanimitate este recunoscut faptul că *moartea clinică* poate fi declarată doar după constatarea *morții cerebrale totale*, adică a morții encefalice. În acest sens este oportun să ne referim la unele situații delicate, de pacienți în comă.

În cazul *comei reversibile* este obligatorie folosirea tuturor mijloacelor medicale și spirituale pe care le avem la îndemână, pentru că recuperarea vieții merită orice sacrificiu uman și material.

Când vorbim de *coma ireversibilă* se pune problema așa zisului „*zel terapeutic*”, adică folosirea, pe lângă tratamentele obișnuite (hidratare și nutriție parenterală), a unor manopere deosebit de epuizante pentru pacient, care îl condamnă în definitiv la o agonie trăită în condiții lipsite de confort și de comunicare.

Constatarea ireversibilității comei este greu de făcut și ea revine de regulă echipei medicale. Apelul la tratamente care intervin artificial în procesele vitale, aflate încă în stare de funcționare, cu scopul grăbirii sfârșitului, ar însemna o trădare a misiunii pe care medicul o are. Indiferent dacă legea îi dă dreptul sau nu, medicul trebuie să înțeleagă că conștiința sa se va plasa întotdeauna deasupra legii. Cu alte cuvinte, prin conformarea doar la legile pământeste, omul s-ar re-

* Prof. Univ. Dr.- Facultatea de Teologie Ortodoxă, UBB Cluj-Napoca, e-mail: butamircea@yahoo.com.

duce doar la o făptură biologică și psihică, ignorându-se faptul că el este chipul lui Dumnezeu și fiul lui Dumnezeu. Mai mult, această regulă ar da naștere unei neliniști acute în sufletul bolnavului și a familiei sale.

Conceptul de *zel terapeutic*, trebuie privit sub două aspecte. Atunci când folosirea mijloacelor terapeutice are loc în cazul unei persoane declarată cu *moarte cerebrală totală* și când intervențiile medico-chirurgicale sunt disproporționale în raport cu efectele scontate. În al doilea rând este vorba de persoanele aflate în *comă prelungită*. Au fost cazuri când această stare comatoasă ireversibilă, cu o viață strict biologică a durat luni sau ani de zile. (Ex.: Vezi cazul Nancy B. Cruzan, o tânără aflată în stare vegetativă persistentă, care a fost alimentată timp de aproape opt ani prin gastrostomie. După mai multe sentințe ale tribunalelor s-a hotărât sistarea acestei alimentații, fapt ce i-a provocat moartea după aproximativ 10 zile, sub prezumția, susținută de martori, că aceasta ar fi fost voința ei).

Întrebarea care se pune este dacă se poate vorbi de o viață adevărată, atunci când sunt aproape sigure ireversibilitatea comei, starea de inconștiență și absența vieții relaționale, atunci când unele funcții vitale nu au încetat.

Practic este greu de justificat eliminarea asistenței medicale obișnuite chiar în astfel de cazuri, pentru că trebuie să ținem seama de faptul că actul existențial și personal care susține în om viața vegetativă, senzitivă și relațională este unic. De asemenea nu se poate face o distincție între *viața umană*, înțeleasă ca viață biologică, și *viața personală*, înțeleasă ca viață de relație.

Utilizarea analgezicelor în îngrijirea bolnavilor muribunzi se integrează în sfera tratamentelor paliative. Aceste practici de acompaniere și folosire a analgezicelor și opiaceelor pot merge până la adormirea artificială atunci când suferința morală și fizică sunt prea mari sau dacă bolnavul o cere. Nu

este vorba aici de a provoca moartea, ci de a o aștepta în condiții mai puțin dureroase.

Atunci când folosirea analgezicelor va duce la pierderea conștiinței, utilizarea lor este permisă cu condiția ca pacientul să fi avut timp să-și îndeplinească datoriile religioase și morale, pe care le are față de Dumnezeu, familie și societate. Nu este permisă privarea muribundului de conștiința de sine fără un motiv serios.

Pe de altă parte este de evitat ca prin doze supraliminare de analgezice, în special pe bază de opiu, să se practice cu bună știință și pe căi ascunse eutanasia. De aceea trebuie avut grijă ca doza de analgezice să fie proporțională cu durerea.

În momentul în care pacientul se apropie de moarte, rolul medicului, cât și al preotului se complică enorm. A ajuta pe cineva să moară nu este ușor, nu numai pentru că moartea este din ce în ce mai falsificată și deposedată de adevăr, dar și pentru că, în loc să fie trăită ca un eveniment extraordinar, oricât de dureros ar fi pentru condiția umană, ea este considerată ca o insuficiență de moment a științei. Această fugă din fața morții nu este de altfel decât o travestire a aspirației către veșnicia pe care o purtăm în noi. „*Sensul moral al omului, se vede cu claritate în proba morții care desăvârșește viața pe care acesta a trăit-o.*” (Nicolai Berdiaev).

Avem certitudinea că moartea nu este definitivă, că ultimul cuvânt nu este al ei, așa cu se accentuează în troparul pascal: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând*”. În acest sens, „*a te revolta împotriva ei, spune Nicolai Berdiaev, înseamnă a te revolta împotriva lui Dumnezeu*”. În orice caz, totul este confuz, într-atât apăsarea neliniștii care îl copleșește pe muribund, cât și pe cei apropiați lui, căci moartea unui om ne aduce aminte de propria noastră moarte. Adesea, suportăm cu greu moartea și suferința unui apropiat, iar dorința de a scurta această suferință capătă câteodată un caracter neclar, așa încât ne întrebăm uneori pe cine dorim să scăpăm mai repede de suferință, pe noi înșine sau pe muribund.

Sfântul Nicolae Kasatkin - luminătorul Japoniei. 100 de ani de la moarte

✎ Pr. Cătălin Pălimaru

ntre atuurile Ortodoxiei rusești trebuie socotită și prodigioasa ei activitate misionară, desfășurată în afara granițelor ei teritoriale și canonice. Vecinătatea cu atâtea popoare, culturi și religii, total diferite de etosul rusesc, a obligat Biserica Ortodoxă Rusă să dezvolte un program misionar, derulat începând de la nivelul școlilor teologice, grație căruia Evanghelia și credința orto-

doxă au fost vestite în cuprinsul extremului Orient. Așa au ajuns să cunoască dreapta credință chinezii, coreenii, popoarele băștinașe din îndepărtata Siberie, din insulele Aleutine, din Alaska sau chiar America.

În Japonia, Ortodoxia ajunge tot pe filieră rusă, prin apostolatul Sfântului Nicolae Kasatkin, considerat luminătorul Japoniei. Biserica Ortodoxă din Japonia este astăzi autonomă, dar sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Moscovei. Sf. Nicolae, din botez Ivan, s-a născut în 1836 la Berezovsky, în provincia Smolensk, într-o familie numeroasă și săracă; părinții săi erau evlavioși – tatăl său slujea ca diacon – și au insuflat copilului Ivan credința pravoslavnică. La cinci ani rămâne orfan de mamă. În ciuda situației familiale grele, tânărul Ivan urmează școala teologică din Belsky și Seminarul Teologic din Smolensk. În 1857 se înscrie la Academia Teologică din Sankt Petersburg, instituție universitară tributară unei viziuni scolastice, dar preocupată totuși de predarea unor cunoștințe temeinice tinerilor și de răspândirea credinței ortodoxe în

ținuturi cât mai îndepărtate. Ivan Kasatkin manifesta deja înclinații către acest tip de slujire, simțindu-se chemat spre misiune. Tocmai în acel timp consulul rus din Japonia solicitase Sfântului Sinod trimiterea unui preot pe lângă Ambada rusă din Hakodate, care să fie călăuză duhovnicească rușilor din regatul nipon, dar și exemplu de viață spirituală pentru japonezi și străini. Cererea consulului rus este înaintată Academiei din Sankt Petersburg, propunere la care Ivan Kasatkin aderă cu toată ființa lui. În scurt timp va fi călugărit, cu numele de Nicolae, și hirotonit, pe 29 iunie 1860 ca diacon, iar a doua zi preot.

La scurt timp după hirotonie va pleca spre Japonia, având de traversat întinsa Siberie. Pe drum se va întâlni cu un alt mare misionar al Bisericii ruse, Sf. Inochentie Veniaminov, Arhiepiscop de Kamcatka, Insulele Kurile și Aleutine, ulterior mitropolit de Moscova. Om cu o mare experiență misionară, Sf. Inochentie e cunoscut ca apostol al Siberiei, dar și al Americii. De la acesta ieromonahul Nicolae primește câteva sfaturi esențiale privind „strategia” predicării Evangheliei printre străini. După un parcurs de 10 luni prin întinsul teritoriu al Rusiei orientale, tânărul călugăr ajunge la Hakodate, în Japonia, la 2 iulie 1861, într-un mediu total nefamiliar și chiar ostil creștinismului, privit ca religie a celor necivilizați, vicioși și chiar infractori. Prin lege era interzisă propovăduirea Evangheliei.

Străin de limba, obiceiurile și religia japonezilor, ieromonahul Nicolae se afla, realmente, în fața unei mari provocări. Primise însă de la Sf. Inochentie un sfat fundamental: reușita unui apostolat se datorează, în mare măsură, adaptării perfecte la specificul local. Un misionar trebuie să cunoască foarte bine limba, cultura și istoria aceluia popor, pentru a comunica direct cu oamenii, fără interpret, pentru a sluji în limba lor și, mai ales, pentru a traduce Sfânta Scriptură. Cu alte cuvinte, succesul unei misiuni e dat de implementarea principiilor inculturației.

O lungă perioadă de timp, ieromonahul Nicolae învață limba și se familiarizează cu specificul acestui popor. După opt ani, vorbea mai bine și cunoștea mai multe din istoria acestei țări decât majoritatea oamenilor simpli. Acestea au creat premisele apropierei lui de inima japonezilor, pentru a pune acolo, grație predicării lui înflăcărate dar mai ales unei vieți exemplare, cuvântul Evangheliei. Primul convertit a fost un preot șintoist, botezat mai târziu cu numele Pavel (Sawabe), acesta devenind mai târziu și primul preot ortodox japonez. În 1868, congregația lui număra deja 20 de persoane. Spre sfârșitul anului 1869, face o călătorie la Sankt Petersburg pentru a ra-

porta rezultatele activității sale, prilej cu care se înființează, prin decizia Sinodului, o misiune eclesiastică rusă pentru ținutul nipon. Tot acum e hirotesit arhimandrit și i se alătură, ca ajutor, ieromonahul Anatolie. La întoarcerea în Japonia, îl lasă pe acesta în locul lui la Hakodate, iar el se mută la Tokyo.

A urmat o perioadă de persecuții, cu urmări asupra misiunii ortodoxe, în mod deosebit pentru cei proaspăt botezați. Dar, în 1873, după 12 ani de muncă asiduă și încercări, misiunea eclesiastică rusă este recunoscută oficial de statul nipon. Numărul credincioșilor crește vertiginos, ajungând în scurt timp la câteva mii, grupați în centrele misionare de la Tokyo, Hakodate, Nagasaki și Kyoto. Arhimandritul Nicolae zidește pentru japonezii ortodocși biserici, întemeiază mai multe școli, una dintre ele transformată mai târziu în Seminar (1878), și înființează o publicație bisericească. În biserici se slujea în limba locală de către preoți japonezi, hirotoniți încă din 1874 de episcopul Pavel de Kamcatka. În 1880, prin decizia Sinodului, arhim. Nicolae e ridicat la rangul de episcop al Bisericii din Japonia. La Tokyo va înălța o impunătoare catedrală, numită printre localnici *Nikolai-do* (casa lui Nicolae). Traduce în japoneză cărțile liturgice ortodoxe și compune un „dicționar teologic ortodox”.

Un moment de cumpănă în activitatea sa misionară îl constituie anul 1905, când cele două țări cărora le aparținea (fie prin naștere, fie prin adopție) intră în război. Se poartă însă cu demnitate și cu pogorământ față de neajunsurile istoriei. Va fi apreciat de ambele părți, fiind ridicat în scurt timp la rangul de arhiepiscop. În 1911, noua Biserică a Japoniei număra deja peste 33.000 de credincioși, cu un arhiepiscop în fruntea ei, cu 35 de preoți, 6 diaconi și alți slujitori laici. Clerul acestei Biserici este astăzi, în totalitate, indigen – inclusiv arhierii – dar ea încă orbitează liturgic, canonic și cultural în jurul ortodoxiei rusești. Arhiepiscopul Nicolae a murit la 3 februarie 1912 și e înmormântat la Tokyo. La 10 aprilie 1970, Patriarhia Moscovei, sub păstoria Preafericitului Alexei I, l-a canonizat.

Reținem din activitatea lui curajul apostolatului – într-un mediu ostil și total străin paradigmei culturale europene –, munca tenace, dăruirea totală față de adevărul lui Hristos și dragostea față de noii convertiți. Mai reținem, totodată, caracterul universal al Evangheliei, dar și faptul că toți oamenii, indiferent de rasă sau neam – în virtutea originii lor monogeniste și a zidirii după același Chip – pot fi vii în Hristos, că „ortodoxia e firea omului”, cum nimerit opina un mare avă contemporan.

Bucuria dăruirii

Voichița Rus*

„Credința fără fapte este moartă”
Iacob 2, 20

Știm că pentru a-ți cunoaște religia și pentru a o putea practica este foarte important să îți însușești noțiunile și învățăturile specifice. Însă, țelul religiei nu este doar acela de a transmite cunoștințe cu scopul ca elevii să le redea, ci mai ales ca acestea să fie transpuse în fapte, în comportament. De aceea, ca dascăl insist foarte mult pe pragmatism, pe fapte, pe implicare și pe trăire.

În școala unde îmi desfășor activitatea de 14 ani, s-a împământat obiceiul ca, în fiecare post (fie de Crăciun sau de Paști), elevii să se implice în acțiuni caritabile orientate înspre diverse categorii de persoane defavorizate.

Din 15 noiembrie, am anunțat proiectele care vor fi derulate, și anume: ajutorarea cu haine, încălțăminte, rechizite și jucării a elevilor și preșcolariilor aparținând Școlii Jucu. Pentru copiii din Centrul de zi „Acoperământul Maicii Domnului” Cluj-Napoca, cu care avem un parteneriat de durată, știam că, pentru familiile din care provin aceștia, erau necesare alimente, pentru a se putea bucura și ei de Sfintele Sărbători. Pentru copiii bolnavi de la Secția Oncopediatrie din Spitalul „I. Chiricuță” Cluj-Napoca, cu care de asemenea avem un parteneriat în derulare, erau necesare pachete cu dulciuri și fructe.

Aflându-ne într-o perioadă de criză, pe care o resimțim cu toții, am încercat să găsim modalități cât mai variate pentru a colecta produsele necesare. În acest sens, elevii noștri, sprijiniți de părinți, au adus fiecare după posibilități și dorința de implicare, fie haine, fie alimente sau alte produse. De asemenea, în toate aceste acțiuni s-au implicat atât Clubul Impact, cât și conducerea, profesorii și învățătorii din școală.

Cu mic, cu mare, am format o echipă și am simțit că dacă am fost mânați de același gând, precum titlul proiectului „Și tu poți fi Moș Crăciun”, rezultatele ne-au uimit.

Am reușit să adunăm pentru Școala Jucu – 20 de saci cu haine, încălțăminte, jucării și rechizite. Pentru Centrul de zi „Acoperământul Maicii Domnului”, am reușit să încropim 30 de pachete de alimente, 15 pachete de Sf. Nicolae, iar restul pentru Ajunul Crăciunului. Clubul Impact, prin acțiunile întreprinse la nivel de școală, a pregătit 40 de pachete pentru copiii de la Oncopediatrie. De asemenea, ne-am orientat și spre Asociația „Caritas” Cluj-Napoca, unde colindătorii noștri au dus copiilor 21 de pachete de alimente, precum și saci cu haine și alte produse. Văzând interesul celor implicați și dorința de a duce ei înșiși darurile înspre cei din proiecte, trăiești sentimentul că aceste acțiuni practice au la bază iubirea pentru aproapele și milostenia, virtuți necesare în palmaresul fiecărui creștin.

Am simțit fiorii Crăciunului în momentul în care copiii de la Asociația „Caritas” ne-au colindat și glasurile lor s-au împletit cu cele ale elevilor noștri, ca un imn de preamărire a Celui Ce S-a născut în iesle, pentru mântuirea noastră.

Mulțumim și pe această cale părinților care ne-au sprijinit și considerăm că prin astfel de acțiuni putem dezvolta la elevii noștri sentimentul de compasiune, de ajutorare, de acceptare, de empatie și de iubire a semenilor.

*Profesoară de Religie la Școala Ioan Bob din Cluj-Napoca.

Impresiile unei eleve despre campania umanitară organizată:

„Păstrând tradiția școlii, și anul acesta am ajutat la pregătirea unor pachete cu alimente pentru copii defavorizați sau bolnavi de cancer. Alături de alți colegi și împreună cu d-na profesoară Voichița Rus, ne-am dedicat o parte din timp în scopul aducerii unui gram de fericire pe chipurile acelor copii. Fețele încurajatoare pe care le-am afișat când am împărțit pachete la spitalul de Oncologie ascundeau, de fapt, tristețea provocată de vederea acelor mici suflete suferinde. Colindând și urându-le în primul rând sănătate, ne-au tresărit inimile la vederea încântării celor mici în momentul primirii pachetelor. Mă bucur că, datorită unui minim de efort depus de noi, niște sărmani copii au avut parte de clipe, sper eu, de neuitat. În continuare, vom încerca să alinăm durerea lor, să-i îndemnăm spre optimism și să le transmitem un strop de fericire”. (H.P. este elevă la Școala Ioan Bob)

Icoana ca material didactic

Henorel Nica*

Educația religioasă, alături de muzică, poezie și pictură, se adresează sufletului (inimii), sentimentului, trăirii interioare, pe când toate celelalte materii se adresează în special gândirii, laturii raționale. De aceea, când ne vom referi la icoană și la rolul său în viața omului, vom încerca să demonstrăm că ea se adresează deopotrivă *senzorialului și senzitivului*, însă dacă ar rămâne numai la acest stadiu, icoana ar fi doar o simplă operă de artă, fie ea și excepțională, care și-ar atinge mai mult sau mai puțin scopul; pe când, în fapt, ea mai aduce și un „altceva”, acel „ceva”, care se transformă în trăire religioasă: rugăciunea.

Icoana este cea care ne procură sentimentul de apartenență a sufletului la o altă lume, „lumea de dincolo”, din Împărăția lui Dumnezeu. O lume pe care conștient sau inconștient de cele mai multe ori, o căutam, și față de care nu ne simțim împliniți. O lume, pe care prin intermediul icoanei o putem vedea, vizualiza, imagina...

O imagine a CONCRETULUI SFINȚENIEI (de dincolo), la care în general doar sfinții au avut acces spre a o cunoaște, în revelațiile și contemplațiile lor. Dar în același timp icoana este și o imagine pe care o putem compara cu lumea reală, sensibilă, de aici...

Icoana, ca imagine, comunică vizual, pe când Cuvântul ne comunică auditiv. De aceea icoana a fost asemănată Bibliei și a fost numită încă de la apariția ei „Biblia celor fără de carte”.

Școala și Biserica urmăresc desăvârșirea persoanei, fiecare însă cu metodele ei. În procesul de învățământ, pentru realizarea scopului educației religioase este nevoie pe lângă alte metode și de mijloace de învățământ specifice acestei discipline. Dintre materialele ilustrative cu care ar trebui să fie dotat orice Cabinet de Religie, sau măcar Școala, face parte și Icoana. Aceasta se constituie într-unul dintre cele mai importante instrumente necesare în procesul de învățământ, alături de Sfânta Scriptură și manual, pentru a înțelege fenomenul religios.

Icoana ajută deopotrivă profesorul și elevul, devenind un liant între cei doi în procesul de învățare. Pentru profesor icoana devine un suport material, în instrumentarul de lucru didactic, dar în același timp pentru că el îndeplinește și rolul de punte între Biserică și Școală, icoana este pentru el și un obiect de cateheză al Bisericii pe care o reprezintă.

În schimb, pentru elev, icoana are valoare de simbol devenind în același timp și un ghid de lucru alături de, și împreună cu manualul de religie, fiind „utilizate la susținerea informației oferite de textul de bază, pentru rezolvarea cerințelor unor aplicații, sau putând oferi noi perspective de abordare a conținuturilor”. (pg. 203; Educația 21 nr.1/2004 Univ. Babeș-Bolyai, Catedra de Științe ale Educației, Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca 2005)

„Icoana (din perspectiva educațională) este o carte de credință. Prin limbajul liniilor și culorilor ea descoperă învățătura dogmatică, morală și liturgică a Bisericii”. (pg. 55; Monahia Iuliana Truda iconarului, Ed. Sophia, București 2001) Liniile și culorile se constituie într-un limbaj codificat, care se dezvăluie „doar celor inițiați”, așa cum cei din vechime își ascundeau identitatea lor de creștini în spatele unui simbol - - *ih̄tis*. Limbajul icoanei este la fel ca și cunoașterea citirii cărții.

„Ora de religie, realizată prin coparticiparea profesorului și a elevilor, are o dimensiune care trece dincolo de spațiul didactic, o dimensiune inițiativă” (p. 24; VASILE TIMIȘ, *Misiunea Bisericii și Educația*) Și parcă în același spirit continuă M. Quenot în lucrarea sa *Sfidările icoanei*: „Icoana nu poate fi povestită, ea trebuie privită. Ea ne privește pe noi mai mult decât o privim noi pe ea. Redescoperirea contemporană a icoanei ne călăuzește către sensuri noi. Mai presus de timpuri, amestec al tuturor timpurilor și spațiilor, ea se adresează tuturor vârstelor și tuturor nemurilor. Contemplată cu ochii sufletului, icoana se vedește a fi spațiu de întâlnire, de dialog, de împărtașanie... Ea sfințește locul care o adăpostește; preacinstită, ea preschimbă fiecare locuință - *fie ea și școala* - într-o biserică domestică” (M. QUENOT)

Icoana ni se descoperă printr-un limbaj spiritual propriu din două domenii: istoric și teologic, fiind lipsită de cea mai mică formă de agresiune.

Limbajul istoric al icoanei ne amintește de evenimentele sfinte din istoria mântuirii și ne îndreaptă spre împărăția

*Profesor de Religie la Liceul Nicolae Bălcescu din Cluj-Napoca.

cerurilor, oferindu-ne posibilitatea de a vedea spiritual cele ce nu se pot vedea și percepe prin simțuri.

Rolul instructiv și formativ-pedagogic al icoanei este evidențiat în întreaga literatură teologică începând cu textele noutestamentare. Sf. Ap. Pavel afirmă: „Cuvântul vostru să fie totdeauna cu har, dres cu sare, știind cum trebuie să răspundeți fiecăruia” (Col. 4, 6). La fel ne spune și Pr. Prof. Dr. Nicolae Necula: „Icoanele au un netăgăduit rol instructiv, ele au fost și sunt un neîntrecut mijloc didactic și catehetic pentru credincioși, servind drept cărți puse la îndemâna celor ce intră în Biserică. Ele constituie o Evanghelie văzută sau o variantă picturală a Evangheliei”. (pg. 40; Pr. Prof. Dr. Nicolae Necula, *Biserică și cult pe intelesul tuturor*, Ed. Europartner, Buc.1996)

Hristos, lumina vieții

(eseu)

Rusu Teodora*

Dumnezeu reprezintă pentru fiecare om care crede în El: lumina vieții.

Pe lângă hrana și băutura zilnică de care orice ființă omenească are nevoie pentru a se dezvolta și sufletului trebuie să-i acordăm atenție prin rugăciuni și prin fapte bune, dar mai ales prin înfăptuirea voinței Lui. Prin toate acestea îl invocăm pe Dumnezeu, de aceea spunem că El este hrana sufletului nostru.

Dumnezeu este izvor de viață și lumină. El hotărăște când începe viața unui om și când se termină, de aceea, pe parcursul vieții, Dumnezeu este lumina oamenilor, călăuzindu-i neconștient. Această lumină învinge orice răutate sau ispită, orice obstacol sau durere, deoarece ea este însoțită de nădejdea că Domnul știe toate acestea și-ți va hărăzi ieșirea la lumină.

Dumnezeu dorește să ne ajute mereu și să ne fie alături, dar atunci când ne îndepărtăm de El, sufletul ne este tot mai greu, mai întunecat și-l simțim ca o povară. Acesta trebuie curățat de orice vină sau resentiment prin Sfânta Taină a Pocăinței, hrănit cu Sfânta Împărtașanie, cu rugăciuni și fapte bune pentru a reîntregi legătura cu Dumnezeu și pentru a ne întreține focul credinței din propria inimă. Chiar și atunci când un om moare și viața din corpul lui se stinge, sufletul încă radiază de lumina sfântă primită de la Dumnezeu, mai ales dacă a trăit în lumină, astfel el își continuă drumul spre Lumina din Împărăția Cerurilor, pentru a trăi în lumină. Dacă sufletul lui este întunecat, plin de păcate, atunci omul a trăit degeaba, refuzând lumina și e prea târziu să-și mai îndrepte greșelile. Putem considera fără să greșim, că de noi depinde ce alegem, să fim fii ai luminii, adică să avem în față permanent pe Hristos, lumina lumii, pe care Să-L imităm neîncetat, sau din contră, fii ai întunericului sfidându-L și ignorându-L atât pe Domnul cât și pe aproapele nostru.

Este important ca oamenii să-și dea seama de adevăratele valori în viață înainte să fie prea târziu. Dacă ai lumina în sufletul tău, adică acea credință însoțită de nădejde și dragoste, vei putea percepe cu ușurință lipsurile, nevoile, suferințele și necazurile celor din jur, te vei identifica cu ele și vei putea să intervii, să schimbi întunericul în lumină.

Lumina lui Hristos nu este ceva material, ea ține de suflet și spirit, o întrevezi pe măsură ce te cufunzi în ea și după ce ai găsit drumul, vei afla și puterea izvorâtă din harul lui Dumnezeu să-l urmezi.

Toți creștinii, suntem chemați să devenim lumini ale lui Hristos, precum Le-a spus Sf. Apostoli „voi sunteți lumina lumii”. De aceea, să fim lumini curate de ceață în această lume aflată în întuneric, să-i luminăm pe alții prin faptele noastre și să-i chemăm neîncetat spre lumină pentru că Domnul, Lumina vieții noastre, ne vrea pe toți plini de lumină și în lumină.

*Elevă în clasa a VIII-a B, Școala „Ioan Bob” Cluj-Napoca.

„Profesorul de Religie” este prima pagină dedicată exclusiv cadrelor didactice din Școlile și Liceele Județelor Cluj și Bistrița-Năsăud. În ea se reflectă activitățile, proiectele și preocupările științifice ale profesorilor de religie. Așteptăm articolele dumneavoastră la adresa revista@renasterea-cluj.ro sau liviuvidican@yahoo.com.

Sfântul Antonie cel Nou: hramul Catedralei din Veria (Grecia)

Pr. Liviu Vidican-Manci

Consemnat de Sfântul Evanghelist Luca, în *Faptele Apostolilor* 17, 10-15, Bereea (Veria de astăzi) se dezvăluie ca un oraș încărcat de istorie, de glorie și suferință, de misiune și secularizare. Altarul înălțat în cinstea Sfântului Apostol Pavel, alungat de evreei din Tesalonic și primit de cei din Bereea / Veria este grăitor în acest sens. Însă nu doar Apostolul Neamurilor este apropiat de sufletul „verienilor”; în fiecare an, pe 17 ianuarie, aceștia sărbătoresc hramul Catedralei Mitropolitane, Sfântul Antonie cel Nou, socotit patronul orașului.

erea Veriei peste o jumătate de secol, iar trupul său a fost găsit de un grup de vânători.

Pentru că moaștele sale erau dorite de multe biserici, grație evlaviei pe care oamenii o aveau la el, episcopul de atunci a hotărât să pună trupul într-un car condus de vite și să lase sfântul să aleagă unde dorește să se odihnească. Sfântul Antonie a ales locul unde astăzi se înalță o frumoasă biserică, catedrala (să-i spunem nouă) a Veriei, unde anual credincioșii se închină plini de evlavie moaștelor sale. Se spune că este un mare tămăduitor al schizofrenicilor fapt care a determinat poporul să-l numească *Antonie vindecătorul nebulilor*.

Hramul din acest an, organizat de Mitropolitul Panteleimon de Veria, Nausa și Kambania, l-a avut ca invitat pe Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Pe lângă delegația românească au participat ca invitați și mitropoliții Eusebiu de Samos, Hrisostomos de Patras și Teofil de Lefkada.

Ajunul sărbătorii a fost marcat de slujba Vecerniei cu Litie, la care, pe lângă cei cinci mitropoliți, a luat parte și un impre-

de închinare. La finalul Vecerniei, Mitropolitul Hrisostom a ținut un cuvânt de învățătură.

A doua zi, dis-de-dimineață (cum este obiceiul în Grecia) soborul de mitropoliți a intrat în Biserica Sfântul Antonie pregătindu-se de Sfânta Liturghie și procesiune. Dacă în seara precedentă „protosul” a fost mitropolitul de Patras, la Sfânta Liturghie cel care a condus oficiul liturgic a fost actualul secretar al Sinodului Bisericii Ortodoxe Grecești, Eusebiu de Samos, care a și rostit un cuvânt de învățătură pe tema Fericirilor.

Procesiunea a început imediat după Sfânta Liturghie. Avea în frunte un număr de soldați care purtau steagul Greciei, urmați de fanfara militară, Icoana Maicii Domnului de la Nausa, moaștele Sfântului Antonie, purtate pe umeri de patru tineri militari flancați de preoți și credincioși, alături de soborul de ierarhi.

La Vecernie a fost invitat să slujească Părintele Mitropolit Andrei, care a rostit la final un cuvânt ce-a gravitat în jurul puterii exemplului rugăciunii sfinților Antonie cel Mare și

Despre acest sfânt se cunosc destul de puține. Încă nu există un consens între istorici cu privire la secolul în care a trăit, însă cei mai mulți înclină pentru veacurile X-XII. Este un sfânt al locului, născut și înduhovnicit în aceste ținuturi. Se pare că se află printre acei sfinți care încă din timpul vieții au fost simțiți de credincioși ca persoane alese, clarvăzătoare și cu prerogativele sfințeniei mai proeminente decât ale contemporanilor.

După o perioadă petrecută la Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, sfântul a cerut binecuvântarea starețului pentru a pleca în pustnicie. Se spune că a stat în munții din apropi-

sionant sobor de preoți, aproximativ cincizeci de arhimandriți și preoți de mir.

Episcopii au fost întâmpinați de garda și fanfara militară, oamenii locului fluturând steagul național, semn al strânsei legături dintre Biserică și Armată, cu precădere în timpurile de grea încercare de sub dominația otomană (de aceea pe lângă glorie am adăugat în primele rânduri și suferința). În fața Bisericii Sfântul Antonie cel Nou soborul de ierarhi, preoți și credincioși a întâmpinat icoana Maicii Domnului de la Nausa purtată de patru soldați. Biserica s-a dovedit a fi încăpătoare, bărbați, femei, tineri și copii, au umplut locașul

Antonie cel Nou. Totodată a îndemnat la iubire frățească într-o lume în care tensiunile dintre oameni se acutizează, la apropierea dintre cele două Biserici pentru a putea vorbi la *unison*. Dimineața zilei de 18 ianuarie Mitropolitul Clujului a săvârșit în sobor o Sfântă Liturghie bilingvă elino-română.

Sărbătoarea Sfântului Antonie cel Nou a reliefat încă o dată, dacă mai era nevoie, importanța pe care acest sfânt o joacă în viața credincioșilor din Veria, aspect întărit de numărul impresionant de credincioși prezenți în toate cele trei zile de celebrare.

(e-mail: liviuidican@yahoo.com)

SFÂNTUL VASILE
CEL MARE,
Omilii la Facerea Omului.
Omilie despre Rai,
traducere din limba
grecă de Ierom.
Lavrentie Carp, Referent
științific prof.dr. Mihaela
Paraschiv, Doxologia,
Iași, 2010, 100 pp.

Am fost obișnuiți ca
traducerile din Sfinții
Părinți să fie cuprinse

în volume consistente, pretențioase și să apară sub egida editurii Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe. Aparițiile editoriale din ultimii ani sunt chemate însă să schimbe această optică și se ne oferă scriitura „stâlpilor Bisericii” într-o formă mai accesibilă și, de ce nu, mai ieftină. E adevărat că, într-o anumită măsură, am prefera un monopol al unei edituri autorizate, când vine vorba de traduceri din sfinții Ortodoxiei, însă,

trebuie să recunoaștem că, nu suntem deloc deranjați atunci când o editură ca „Doxologia” publică o „cărțuție” în care sunt cuprinse trei omilii, prea puțin cunoscute publicului românesc, și extrem de controversate în rândul patrologilor: *Omilie la alcătuirea omului* (pp. 21-57); *Cuvânt la alcătuirea omului* (pp. 58-86) și *Omilie despre Rai* (pp. 87-99). Acestea aparțin, după toate probabilitățile, Sfântului Vasile cel Mare și vin ca o încununare a unei munci (Hexaameronul) ce părea a fi imposibil de finalizat din cauza poverii trupesti a ultimilor ani de viață.

Preocupare patrologilor față de aceste scrieri, îndoielile avute față de originalitatea scrierii și multe altele sunt foarte bine reflectate în vol. 160 din colecția „Sources Chrétiennes”, op dedicat omiliilor amintite și intitulat sugestiv „Sur la création de l'Homme”. După ce Alexis Smets a ales în anii '50 să studieze manuscrisele celor două omilii la nivelul studiilor de licență, sub îndrumarea lui Charles Martin, în anii '60 împreună cu Michel Van Esbroek au propus acest proiect editurii Cerf, urmând ca în 1970 să fie publicat în celebra colecție amintită.

Revenind la traducerea românească aceasta este cu atât mai interesantă cu cât ea aduce în atenția cititorilor omilii ce nu au mai fost, integral, puse în slovă românească din secolul al XVIII-

lea. Meritul diortositorului (ierom. Lavrentie Carp) nu este numai acela de a ne oferi trei omilii pe care greu le putem găsi în limba română, ci și acela de a ne oferi aceste texte într-o limbă românească vie și primitoare (excluzând ciudata găselniță „formăluit” (p. 30 s.a.), preferată „modelatului”, „creatului” etc.).

Pe lângă faptul că vorbim de opera unui sfânt, avem în față o lucrare științifică (tradusă după textul grecesc), profundă, o lucrare pionier în ce privește raportul dintre „chip” și „asemănare” în om. Dacă, adesea, se face confuzia între chip și asemănare, ingnorând mai mult sau mai puțin voit nuanța, de altfel vitală, între cei doi termeni, după lecturarea pioasă a acestor omilii viziunea noastră asupra celor două elemente nu are cum să nu se îmbogățească și, poate, chiar să se schimbe. În aceeași ordine de idei omilia despre Rai este un adevărat exercițiu de reflecție ce nu poate fi propriu decât unui rugător.

Așadar, avem în față o lucrare competentă, îmbrăcată într-o estetică lexicală aleasă și duhovnicească care se recomandă ca o hrană pentru suflet și pentru minte.

Pr. Liviu Vidican-Manci

Raportul sectorului administrativ bisericesc (2011)

– rezumat –

Situația administrativă a unităților bisericești

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului este alcătuită din 9 protopopiate, cu 549 de parohii, 240 filii și 25 de mănăstiri.

În anul 2011, din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei s-a reactivat Protopopiatul Ortodox Beclean, care a mai funcționat până în anul 1961. Noul protopopiat cuprinde un număr de 64 de parohii, care au fost desprinse de la protopopiile Bistrița, Năsăud și Dej. S-au reînființat Mănăstirile „Sfânta Elisabeta” din municipiul Cluj-Napoca, Mănăstirea din localitatea Vad, județul Cluj și Schitul Buscatu, localitatea Telcișor, județul Bistrița-Năsăud, transformat apoi în mănăstire. Având în vedere cerințele pastoral misionare din teritoriul s-au înființat un număr de 13 parohii: 3 parohii în municipiul Dej; câte o parohie în localitățile Cluj-Napoca, Gherla, Apahida, Livada și Florești din județul Cluj; iar în județul Bistrița Năsăud o parohie în municipiul Bistrița, și în localitățile Cormaia, Măieru, Uriu și Mireș. La toate aceste unități bisericești nou înființate s-a efectuat și arondarea teritorială, urmând să fie construită și biserică parohială acolo unde nu există.

Tot în anul 2011 s-au înființat și posturi de preoți slujitori la parohiile „Sf. Ap. Andrei”, „Sf. Arhanghel Mihail”, „Sf. Arhidiacon Ștefan” în municipiul Cluj-Napoca și la Parohia „Sfânta Treime” Baci, Protopopiatul Cluj I.

Menționăm că, deși s-au înaintat solicitări, nu au fost suplimentate posturile clericale și neclericale, la noile unități fiind folosite posturi care au fost luate din altă parte sau cei încadrați sunt retribuiți din fonduri proprii, având salariu de bază în altă parte.

Activitatea parohiilor

În anul 2011 au fost sfințite 6 biserici noi, 15 biserici au fost resfințite și s-a pus piatra de temelie pentru alte 9 biserici (5 în mediul urban și 4 în mediul rural). La cele două parohii nou înființate în municipiul Dej – „Sf. Ap. Andrei” și „Sfântul Ierarh Nectarie” – s-a deschis un punct de slujire, precum și

la Parohia „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Cluj-Napoca, cartierul Mănăștur – Câmpului și la Parohia „Buna Vestire” Bistrița, cartier Valea Ghinzii.

Apreciind activitatea preoților merituosi, Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei a acordat distincția de **sachelar** la 14 preoți, distincția de **iconom** la 20 preoți și distincția de **iconom stavrofor** la 20 preoți.

La propunerea preoților, Distincția eparhială „Crucea Transilvană” a fost acordată la 26 de persoane, ca apreciere a susținerii acordate Bisericii în slujirea ei pastorală și misionară.

Crucea Patriarhală a fost acordată la 9 preoți, iar Crucea Patriarhală pentru mireni a fost acordată de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel domnului Ionel Haiduc, președintele Academiei Romane și domnului Andrei Marga, rectorul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca.

Diplome de alesă cinstire au primit 15 consilii și comitete parohiale și 164 de persoane fizice sau instituții reprezentate de conducătorii lor.

Activitatea protopopiilor

În postul nou înființat de protopop la Protopopiatul Beclean a fost încadrat părintele Vicențiu Doru Zinveliu de la Parohia Beclean II. Preacucernicia sa are o vechime în preoție de 40 de ani, iar în activitatea sa a construit două biserici noi, o casă parohială, a restaurat și reparat capital patru biserici. În orașul Beclean a construit biserica parohială cu hramul „Sf. Ap. Andrei”, iar la demisol a amenajat Centrul Social-Misionar și Cultural pentru Tineret „Sf. Ap. Andrei” unde se află provizoriu și oficiul protopopes. Tot în acest spațiu s-a amenajat un muzeu cu icoane, cărți și obiecte tradiționale, precum și o bibliotecă, cuprinzând peste 2000 de volume, donație a părintelui protopop Zinveliu.

1. Fondul Central Misionar. În urma colectei din acest an pentru Fondul Central Misionar, la unitățile administrative – bisericești din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-a adunat suma totală de **243.087 lei**. Protopopiatul Năsăud a colectat cea mai mare sumă – **63.286 lei**, iar la nivelul județului Cluj, cea mai mare sumă a fost colectată de Protopopiatul Huedin (**24.676 lei**). La nivelul parohiilor, suma cea mai mare a fost colectată la Parohia Valea Drăganului din protopopiatul Huedin, care a contribuit la acest Fond cu suma de 2.500 lei.

2. Campusul teologic „Nicolae Ivan”. La inițiativa Părintelui nostru Mitropolit Andrei, Primăria și Consiliul local al municipiului Cluj-Napoca au alocat Arhiepiscopiei Clujului suprafața de 5000 m², conform HCL 159/2011, în vederea edificării Campusului pe strada Nicolae Ivan. Valoarea proiectului s-a ridicat la suma de 45.000 Euro +TVA, din care s-a achitat până la finele anului precedent suma de 150.722 lei, conform documentației. Până la sfârșitul anului s-au executat lucrări în valoarea de 961.512,84 lei.

3. Fabrica de lumânări. În cursul anului 2011 a fost realizată documentația de proiectare privind construcția acestui obiectiv pe strada Arțarului nr. 11 (colonia Becaș) din municipiul Cluj-Napoca. Au fost executate lucrări în valoare de 142.037,80 lei.

4. Atelierul de croitorie bisericească al Centrului eparhial a luat ființă și s-a început confecționarea de veșminte liturgice pentru toate treptele clericale. Cu această ocazie s-a igienizat casa scării unde funcționează *sectorul misionar-social* și s-au înlocuit ușile de lemn cu termopane, mobilier, oglindă, ș.a. Valoarea totală a lucrurilor: 85.378,38 lei.

5. Librării de cărți și magazine de obiecte bisericești au fost amenajate în orașele Gherla, Dej și Bistrița, obiective misionar-pastorale și comerciale. Costurile totale: 51.765, 06 lei.

Lucrări majore efectuate la edificii:

1. Și în anul 2011 au continuat lucrările de construcție la **Centrul de îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din municipiul Cluj-Napoca**. Au fost executate lucrări de finisaje interioare și exterioare; s-au comandat uși, tâmplărie P.V.C., gresie, faianță; instalații de încălzire; instalații sanitare la mansardă; instalația de bransament electric; instalația de utilizare a gazelor naturale ș.a. Valoarea lucrărilor executate în anul 2011: 1.817.678, 16 lei, sume provenite de la autorități publice centrale și locale, donații și sponsorizări.

2. La **Catedrala Mitropolitană** au fost efectuate numeroase lucrări și dotări: revizie clopote; reparații interioare; barieră acces muzeu; înlocuirea instalației electrice la cele două candelabre montat tablă cupru pe cupole; confecționat

Procentul de 60%, adică suma de **145.852 lei** a fost virat în contul Patriarhiei, iar restul de 40% din suma totală colectată, reprezentând suma de **97.235 lei** s-a reținut pentru a fi gestionată de Arhiepiscopie pentru ajutorarea parohiilor sărace și pentru completarea salariilor preoților lipsiți de posibilități materiale.

2. Fondul Pastoral Eparhial. Din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în ședința Permanenței Consiliului Eparhial din data de 4 aprilie 2011, s-a stabilit cuantumul lunar al contribuției parohiilor la **Fondul Pastoral Eparhial**:

Parohii din mediul urban: categoria I – 50 lei lunar; categoria a II-a - 30 lei lunar, categoria a III-a - 20 lei lunar;

Parohii din mediul rural: categoria I – 50 lei lunar; categoria a II-a - 20 lei lunar, categoria a III-a - 10 lei lunar;

Acest fond este destinat de asemenea ajutorării familiilor preoților din parohiile cu venituri reduse. În anul 2011 au fost ajutați un număr de **90 de preoți** (10 preoți din fiecare protopopiat) cu suma de **2000 lei** pentru fiecare, suma totală acordată fiind de **180.000 lei**.

PROIECTE PENTRU ANUL 2012:

Intensificarea activității pastoral-misionare la nivelul unităților bisericești prin implicarea preoților în viața parohiei pentru a-și cunoaște credincioșii și problemele cu care aceștia se confruntă; implicarea organismelor parohiale – Consiliul și Comitetul parohial – în toate acțiunile și proiectele misionare, precum și atragerea tinerilor în aceste activități; catehizarea viitorilor soți înainte de oficierea căsătoriei, în vederea întemeierii unei **familii creștine**; intensificarea prezenței părinților protopopi în cadrul parohiilor, urmărind buna întreținere a bisericilor și caselor parohiale, respectarea programului liturgic și îndrumarea preoților, cu o atenție specială acordată sfătuirii preoților debutanți. Totodată se va verifica punerea în aplicare a dispoziției Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei privind **săvârșirea Tainei Botezului prin afundare și folosirea de pâine și vin la Taina Cununiei**, întocmai cum este prevăzut în rânduielile liturgice; realizarea unei pagini de internet la protopopiate, mănăstiri și la cât mai multe parohii, noile tehnologii fiind mijloace moderne de misiune.

Consilier administrativ bisericesc

Preot Cristian Baciu

Raportul sectorului economic (2011)

– rezumat –

Execuția bugetului din anul precedent cuprinde munca unei eparhii întregi prin care a fost pusă în valoare jertfelnicia bunilor noștri credincioși și lucrarea pastoral misionară a preoților, protopopilor și personalul Centrului Eparhial, care și-au îndeplinit, în bună parte, obligațiile și îndatoririle față de Biserica neamului.

Biserici și edificii bisericești în construcție

Au fost continuate lucrări de edificare la cele peste 150 de biserici parohiale și mănăstirești, aflate în diferite faze de construcție, de la fundație până la iconografie: Biserici cărora li s-a pus piatră de temelie – **8**; Biserici în construcție – **54**; Biserici în curs de pictare – **41**; Biserici și case parohiale – reparații curente – **48**; Biserici sfințite și resfințite – **14**.

Costul total al lucrărilor executate pentru construcția, reparația și pictura bisericilor și edificiilor bisericești din Eparhia noastră, în anul 2011, se ridică la suma 11.507.130 lei, care provin din: Contribuții de la credincioși - 4.205.187; Centrul Eparhial - 60.000; Ajutoare din cota de 40% Fondul Central Misionar - 91.600; Secretariatul de Stat pentru Culte - 3.908.000; Prefecturi - 129.500; Consilii Județene - 400.500; Primării - 2.197.100; Sponsori - 515.243.

Proiecte demarate în cadrul Arhiepiscopiei:

1. Centrul misionar-social Sfântul Apostol Andrei. Au fost începute demersurile în vederea construirii acestui Centru, care va avea următoarea structură: sediile protoierilor Cluj I și Cluj II; sală de conferințe; paraclis; sediu ASCOR și al Societății Femeilor Ortodoxe, centru de tineret și grădiniță. După mai multe intervenții ale Chiriarhului nostru, Consiliul Județean Cluj a acordat Centrului nostru Eparhial suprafața de peste 2000 mp teren pe strada Calea Turzii, Nr. 6, în vederea edificării obiectivului menționat.

doi suportți pentru lumânări; proiectoare pentru iluminat; stabilizator pentru tensiune-curent. Costul s-a ridicat la suma de 72.750,52 lei.

Au fost finalizate lucrările de amenajare și inaugurare a **Muzeului Mitropolitan de la demisolul Catedralei**. Valoarea totală a lor a fost de 56.651,70 lei.

3. Constatându-se gradul de degradare a acoperișului și pereților la fațada exterioară a **clădirii Centrului Eparhial** s-a impus obligatoriu repararea și modernizarea lor. Valoarea totală a lucrărilor a fost de 1.183.261,24 lei, din care suma de 887.950,80 lei a fost achitată până la finele anului 2011. Diferența de plată pentru lucrările suplimentare la cele două turnuri, în sumă de 295.313,34 lei, va fi suportată din bugetul anului 2012.

4. Au fost executate următoarele lucrări de **reparații la acoperișul Căminului preoțesc și Biblioteca Centrului Eparhial**: înlocuirea elementelor de rezistență din structura de lemn degradată și înlocuirea integrală a riglelor și țiglei. Costul lucrărilor: 62.646,04 lei.

Colecta Eparhiei Clujului pentru Construirea Catedralei Mântuirii Neamului

Sumele adunate în perioada august-decembrie 2011 au fost următoarele: Cluj II - 20.358,4 lei; Bistrița - 55.452 lei, 750 Euro, 50 dolari; Năsăud - 87.186 lei; Turda - 39.765 lei; Huedin - 28.457 lei; Dej - 41.324,50 lei; Gherla - 34.359 lei; Cluj I - 31.097 lei; Beclean - 45.225 lei; Centrul Eparhial - 13.220 lei, 20 euro. În total: 396.443,90 lei.

Obiective majore pentru anul 2012: finalizarea Centrului de Îngrijiri Paleative *Sf. Nectarie*; continuarea lucrărilor la Campusul Teologic *Nicolae Ivan*; demararea lucrărilor la Așezământul misionar-social *Sfântul Apostol Andrei*; Mănăstirea *Sfânta Elisabeta*; reînceperea lucrărilor iconografice în tehnica *mozaic* la Catedrala mitropolitană; Centrele de Tineret de la Câmpenești și Sângeorz-Băi.

Consilier economic

Pr. Gavril Vârva

Raportul sectorului cultural (2011)

– rezumat –

1. Activitatea culturală generală

Înaltpreasfințitul **Arhiepiscop și Mitropolit Andrei** a susținut dinamizarea activității culturale în Eparhie și a patronat organizarea – în perioada 3-8 decembrie 2011 – a celui mai important eveniment aniversar al Arhiepiscopiei noastre din cursul anului trecut: **90 de ani de la reînțemeierea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului**, eveniment cărui i-au fost dedicate o diversitate de manifestări cultural-liturgice: festivalul-concurs de colinde și tradiții de Crăciun „Episcop Nicolae Ivan”, sesiunea de comunicări *Eparhia Clujului la 90 de ani, săvârșirea Sfintei Liturghii în Catedrala mitropolitană de către PF Patriarh Daniel, întocmirea volumului După 90 de ani. Biserici, mânăstiri și așezăminte sociale nou construite în Arhiepiscopia Clujului (1990-2011)*, inaugurarea Muzeului Mitropoliei Clujului, decernarea titlului de *Doctor Honoris Causa* PF Patriarh Daniel – în cadrul ceremoniei IPS Andrei a susținut *Laudatio* – și spectacolul de gală din sala Teatrului Național din Cluj-Napoca.

PS **Episcop Vicar Vasile Someșanul** și-a întregit activitatea social-misionară prin prezidarea câtorva conferințe preoțești, prin cuvintele de învățătură rostite la slujbele religioase și la diferite ocazii, prin participarea la diverse evenimente și manifestări culturale: simpozioane, conferințe, colocvii, întruniri etc., organizate mai ales în domeniul misionar.

2. Facultatea de Teologie. Sub conducerea pr. prof. dr. Ioan Chirilă, un număr de 461 studenți urmează cursurile universitare la cele patru specializări; 147 tineri frecventează cursurile de master, iar alți 51 pe cele doctorale. Teologia universitară clujeană, în întregul ei – ortodoxă, romano-catolică, greco-catolică și reformată –, ocupă locul întâi în România, potrivit evaluărilor de specialitate. Au fost continuate bunele relații ale Facultății cu Institutul Pedagogico-Teologic din Stuttgart, iar pentru specializarea Teologie Ortodoxă Socială au fost inițiate relații cu două institute diaconale germane de renume.

Corul Facultății a oferit, adesea, răspunsurile la Sfintele Liturghii din Catedrală și a susținut tradiționalele concerte.

3. Seminarul Teologic. Funcționează cu un număr de 222 de elevi, pregătiți de 21 cadre didactice. Directorul Seminarului este pr. asist. dr. Cristian Sonea. Pentru a oferi o alternativă educațională caracterizată de normalitate și moralitate într-o societate cu un sistem de valori tot mai mult relativizate, din toamna anului 2011 a fost autorizat ciclul primar de învățământ ale cărui cursuri vor începe în septembrie 2012.

4. Religia în Școală este predată de un număr total de 339 persoane. Prin strădania inspectorilor pentru disciplina Religie: pr. drd. Liviu Vidican-Manci, numit în funcție în septembrie 2011, în Județul Cluj, și Pr. Lazăr Cozman în Bistrița-Năsăud, dar și prin efortul profesorilor de Religie, s-a întărit statutul Religiei în școală ca disciplină fundamentală. Învățământul religios din județul Cluj are o pagină web/blog și un grup de discuții, iar din luna ianuarie 2012 profesorilor de Religie din Arhiepiscopie le este dedicată o pagină în revista *Renașterea*.

5. Biroul pentru catehizare parohială se află în responsabilitatea Pr. Liviu Vidican-Manci. Activitatea catehetică s-a intensificat după implementarea programelor *Alege Școala!* și *Hristos împărtășit copiilor* la nivelul a 140 de parohii. În paralel cu aceste programe, s-au desfășurat – la inițiativa și cu binecuvântarea IPS Andrei – două programe de catehizare pe perioada Postului Adormirii Maicii Domnului și a Postului Nașterii Domnului.

6. Patrimoniul cultural bisericesc. A fost diagnosticată starea câtorva locașuri de cult monumente istorice și a picturii lor, s-au oferit îndrumări și soluții, s-au întocmit planuri de intervenții, iar unele proiecte se află în curs de finalizare. În demisolul Catedralei mitropolitane, a fost deschis Muzeul Mitropoliei Clujului, proiect de anvergură, derulat pe parcursul a mai multor ani și care a impus un substanțial efort uman și financiar. Acad. Marius Porumb a coordonat întregul proiect, iar pr. Vasile Nemeș este directorul Muzeului.

7. Relațiile ecumenice. A fost continuat parteneriatul ecumenic cu Biserica Evanghelică Lutherană din Württemberg / Germania. Un grup al partenerilor din Germania ne-a vizitat Eparhia de sărbătoarea Învierii Domnului, iar o delegație a Societății Femeilor Ortodoxe din Cluj s-a aflat în vizită la Casa Diaconală din Stuttgart. Parteneri germani au participat la

funeraliile Mitropolitului Bartolomeu, la instalarea IPS Mitropolit Andrei și la simpozionul internațional al Facultății de Teologie. Mitropolitul Andrei a participat și a susținut un cuvânt la festivitatea retragerii din funcție și a pensionării pastorului Manfred Wagner, unul dintre promotorii relațiilor ecumenice dintre Stuttgart și Cluj.

8. Radio „Renașterea”. Conducător de stavrofora Gabriela Nemeș, continuă să emită la Cluj-Napoca și la Bistrița, desfășurându-și extraordinara activitate misionară, culturală și socială. Emisia a fost extinsă la arealul geografic al întregii Arhiepiscopii, fiind chiar depășit.

9. Editura Renașterea a fost condusă, ca director, de către pr. Cătălin Pălimaru. Cu mici restructurări operate în primăvara anului 2011, editura a revenit – administrativ-financiar – în cadrul Centrului Eparhial. Au fost editate și tipărite un număr de 24 de lucrări. Înaltpreasfințitul Părinte Andrei i s-au publicat un număr de 7 volume și broșuri. Revista *Renașterea* este condusă de către redactorul-responsabil pr. Florin-Cătălin Ghiț și continuă să fie un periodic bisericesc de referință. Revista lunară de cultură și spiritualitate românească *Tabor* și-a câștigat – datorită conținutului, graficii și apariției consecvente – un loc bine definit între revistele bisericești și între cele de cultură. Au fost dezvoltate relațiile de bună colaborare cu presa bisericească centrală, prin prezentarea activităților din Arhiepiscopia Clujului în *Ziarul Lumina*, la Agenția de știri *Basilica* și la *Trinitas TV*.

10. Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a oferit în continuare burse pentru tinerii dotați, dar cu posibilități materiale reduse. Pentru anul de studiu 2011-2012 s-au acordat 34 de burse pentru elevi de liceu, pentru studenți, masteranzi și doctoranzi.

11. Biroul de presă, condus de către Pr. Bogdan Ivanov, a mediatizat pozițiile luate de IPS Mitropolit în probleme de interes major; a transmis către Radio și presă informațiile de actualitate; a continuat colaborarea cu *Monitorul de Cluj* în realizarea săptămânală a unui supliment religios; s-a realizat colaborarea cu birouri de presă de la Patriarhie și de la Centrele eparhiale din țară etc.

Consilier cultural,
Pr. Ștefan Iloaie

Raportul sectorului misionar-social (2011)

– rezumat –

Sectorul misionar-social este coordonat în mod direct de către Preasfințitul Vasile Someșanul și are în componență, din punct de vedere al resurselor umane, un consilier eparhial misionar social, un inspector eparhial pe probleme de asistență social-caritativă și unul pentru tineret, doi asistenți sociali (unul cu atribuții în cadrul Centrului Social-Misionar „Sfântul Vasile cel Mare”) precum și un coordonator de programe pentru tineret. Din anul 2010, Sectorul misionar-social este acreditat de către autoritățile Statului ca *furnizor de servicii sociale primare*.

În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea celor 9 preoți misionari din cadrul Protopopiatelor, precum și a celor 10 asistenți sociali din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu. De asemenea, Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, prin care se derulează principalele proiecte sociale ale Eparhiei, are un număr de 33 de angajați.

Asistența religioasă în spitale, unități militare, penitenciare și așezăminte de ocrotire socială

În unitățile medicale din cuprinsul Eparhiei sunt încadrați în prezent 30 de preoți de slujire caritativă din care, 12 sunt retribuiți de către Ministerul Sănătății și Familiei, 15 retribuiți de către Secretariatul de Stat pentru Culte, unul de Ministerul Apărării Naționale și doi îmberbericiți în spitale fără retribuire. Preoții de slujire caritativă oficiază Sfintele Slujbe în 22 de capele și biserici special amenajate în cadrul instituțiilor pe care le deservesc.

În unitățile militare din cadrul Eparhiei sunt încadrați șase preoți militari. În cadrul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență și Inspectoratului Județean de Jandarmi își desfășoară activitatea doi preoți misionari.

Pe raza teritorială a Eparhiei noastre funcționează două penitenciare, la Gherla și Bistrița, o secție penitenciară la Cluj-Napoca și un spital penitenciar la Dej, în cadrul acesto-

ra activând trei preoți: doi preoți capelani permanenți, iar unul slujește temporar.

În instituțiile de protecție socială ale Statului (Centre de Plasament pentru Copii, Centre de Îngrijire și Asistență pentru Vârșnici și Școli Speciale) sunt încadrați opt preoți misionari care slujesc în șase capele, iar ceilalți în spații provizorii amenajate pentru săvârșirea serviciilor religioase.

II. Proiecte și programe sociale derulate în Arhiepiscopie

1. Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca. Integrată în sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei, A.F.M.C. „Christiana” – Filiala Cluj a inițiat și derulează principalele proiecte sociale din Eparhie:

A. Centrul Social-Misionar „Sfântul Vasile cel Mare” din Cluj-Napoca: a) Proiectul „Școala Socială Christiana”; b) Programul de meditații școlare; c) Proiectul „Solidaritate creștină”; d) Cantina Socială „Sfântul Arhidiacon Ștefan”; e) Centrul Comunitar pentru Tineret;

B. Policlinica fără Plată „Sf. Pantelimon”, Cluj-Napoca: a) Proiectul socio-medical; b) Proiectul „Sf. Dimitrie Basarabov” – Informare și Consiliere în Adicții; c) Proiectul „Pentru Viață” – pentru combaterea numărului mare de avorturi;

C. Centrul de Îngrijire și Asistență „Sfântul Nicolae”, Mociu;
D. Grădinița Socială „Acoperământul Maicii Domnului”, Turda;
E. Centrul de Servicii Sociale pentru Copii „Acoperământul Maicii Domnului”, Cluj-Napoca.

2. Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârșnice „Acoperământul Maicii Domnului”, Turda

3. Proiectul de Îngrijire la domiciliu „Sfântul Vasile cel Mare”, Cluj Napoca.

4. Tabăra pentru Copii „Valea Vadului”.

5. Programul de Acțiune Comunitară, Gherla.

6. Cabinetul Medical Social – Bistrița.

7. Căminul de Bătrâni „Aurel și Dudica Milea”, Dobric.

8. Centrul de Recuperare Neuromotorie de Tip Ambulatoriu, Turda.

9. Centrul de Recuperare Psihoneuromotorie pentru copii cu handicap „Sf. Irina”, Turda.

10. Centrul Comunitar de Tineret, Turda.

11. Cantina Socială „Protopop Aurel Munteanu”, Huedin.

III. Slujirea aproapelui prin colecte de întraajutorare

Prin intermediul Fondului „Filantropia”, la nivelul Centrului Eparhial, s-a constituit o rezervă financiară de **102.200 lei**, din care un procent de 30%, respectiv suma de **30.660 lei** a fost virată în contul „Filantropia” al Patriarhiei Române. Suma rămasă, împreună cu sumele reportate pe anul 2011, s-a ridicat la un total de **108.134 lei**. Ea a fost folosită pentru ajutorarea persoanelor care au necesitat operații chirurgicale, tratamente în țară și străinătate precum și pentru alte cazuri sociale.

În cadrul Proiectului „Cutia Milei” din parohiile Eparhiei Clujului, s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală de **174.950 lei**.

Numărul beneficiarilor proiectelor și programelor sociale în anul 2011 dezvoltate la nivelul Eparhiei Clujului a fost de peste **5898 de persoane și familii, iar bugetul total** al activităților misionar-sociale a fost: **5. 288.390 LEI**

Proiecte pentru anul 2012

Centrul de Îngrijiri Paliative „Sf. Nectarie” Cluj-Napoca. Acest proiect inițiat de către Preasfințitul Vasile Someșanul va oferi asistență spirituală și medicală unui număr de 20 de beneficiari (persoane bolnave în stare avansată). Serviciile gratuite vor fi asigurate de o echipă interdisciplinară, formată din medici specialiști, asistente medicale, farmaciști, asistenți sociali și preoți, infirmiere și voluntari care vor oferi bolnavilor șansa de a-și trăi cu demnitate suferința. Arhiepiscopia Clujului a organizat în anul 2011, în ziua de prăznuire a Sf. Ierarh Nectarie, **Ziua Porților Deschise** în cadrul acestui proiect, eveniment la care au fost prezentate celor prezenți clădirea și serviciile medicale care vor fi oferite în unitatea de tip Hospice.

Din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în cursul anului trecut au fost demarate mai multe proiecte social-misionare care se află în diferite faze de obținere a autorizațiilor de construcție: a) **Centrul Misionar Social „Sf. Apostol Andrei” – Cluj-Napoca;** b) **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârșnice – Baciu;** c) **Centrul Comunitar pentru Tineret – Câmpenești;** d) **Centrul Comunitar pentru Tineret – Sângerz-Băi.**

Consilier misionar social,
Iustin Liciniu Câmpean

Pictura Catedralei Mitropolitane Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca

✎ Marcel Munteanu

cest studiu închinat prezentării succinte a picturii Catedralei Mitropolitane cu hramul *Adormirea Maicii Domnului* din Cluj-Napoca, dorește să înfățișeze câteva din elementele caracteristice ale acestui lăcaș de cult, așa cum sunt exprimate în limbajul plastic figurativ conceput de pictorii Anastase Demian și Catul Bogdan.¹ Ultimului dintre ei nu i s-au păstrat cele două compoziții *Maica Domnului cu Pruncul pe tron* și *Cina cea de Taină*, ce dominau spațiul absidal al Sfântului Altar, de aceea nu vor face referire la el.

Ar fi impetuos să reținem că această înfăptuire grandioasă i se datorează inițiativa Episcopului Nicolae Ivan, ce a vegheat cu multă răbdare până la finalizarea ei începând din anul 1922 și care a durat până în anul 1933; ridicarea prorii-zisă a Catedralei. Pictura a fost realizată în prima fază, de cei doi artiști menționați în același an 1933, dar numai o parte, urmând mai apoi, ca un alt pictor, Cornel Cenani să urmeze programul iconografic proiectat de Anastase Demian.

Structura formelor de arhitectură au determinat alegerea și adaptarea iconografiei existente având în vedere că este vorba de o pictură monumentală diferită de cea de șevalet, cu legile și proporțiile ei și care se desfășoară pe spații ample.

Distribuirea scenelor și repartizarea lor a reprezentat o selecție riguroasă pe care artistul a realizat-o astfel încât, scenele să se compună pe suprafețele orizontale, verticale, circulare, în funcție de importanța lor liturgică, narativă, dog-

¹ Acest studiu este doar un fragment dintr-o lucrare mai amplă care cuprinde și elementele de arhitectură și analiza compozițiilor. Pictorul Anastase Demian (1899-1977) a fost elevul lui Costin Petrescu, la București iar mai apoi, a lui Maurice Denis, în Franța. Catul Bogdan (1897-1978) a studiat tot în capitala Franței cu artistul Ernest Laurent și cu freschistul Paul Beaudouin.

matică, sau cea a Marilor sărbători. Spațiul interior, îngust și zvel este cel consacrat bisericilor de sorginte răsăriteană fiind împărțit în: pridvor închis, pronaos, naos și altar, iar planul edificiului este unul cruciform.

Prezența frizei grandioase de profeți, supradimensionați, pe arcul de boltă estic constituie un element de particularitate la acest monument, el nefiind regăsit în altă parte. Artistul reia ideea peste câțiva ani, atunci când decorează Catedrala Mitropolitană din Timișoara și o transpune, diferit, de data aceasta, cu o teorie de îngeri în locul proorocilor. Pandant acestei frize, pe pereții de sud și de nord se derulează douăzeci și una de medalioane imense ce se succed pe cele două arcuri, într-o sinaxă de sfinți și sfinte, pătimitori pentru Hristos.

Dispoziția scenelor e interesantă, pictorul a recurs la o tematică variată ce reunește episoade sau personalități din

Vechiul Testament cu scene evanghelice din Noul Testament, alăturând totodată sărbătorile de peste an cu praznicele Mântuitorului.

Scenele sunt încadrate în chenare colorate, despărțite de ample motive florale, pe registre, fapt ce ne duce cu gândul la tradiția picturii bizantine. Ele sunt diferite ca proporții, în funcție de loc, sau de importanța evenimentului sacru. Datorită înălțimii sporite și îngustimii Catedralei, compozițiile au fost plasate destul de sus.

Alcătuirea scenelor se înscrie în schema formelor geometrice de: triunghi, pătrat, cerc sau dreptunghi, ele incluzând elemente figurative și scenografice, în funcție de o axă cen-

trală imaginară. Simetria se întâlnește în majoritatea structurilor componistice. Echilibrul intrinsec al lucrărilor a fost o preocupare fundamentală a lui Demian; chiar dacă, uneori, plasează personajul principal pe una din extremitățile scenei, el, știe cum să balanseze elementele ce intră într-un dialog plastic, emoțional. A ne aminti scenele: *Iisus și copiii*, *Izgonirea neguțătorilor din templu*, *Iisus și femeia samarineancă*. Succesiunea cercurilor ce se împarte în tot ansamblul, este un adevărat *leit motiv* al maiestruasei Catedrale. Cercul tului de pe naos cu chipul blând al *Pantocratorului*, este reluat de scenele: *Sfânta Treime*, *Sfântul Ioan Înaintemergătorul* în medalon și continuat de ingenioasa *Pogorâre a Sfântului Duh*, din calota pronaosului și de *Sfântul Prooroc David*, de pe bolta cafasului, pe aceeași linie mediană est-vest.

Compozițiile cu precădere, statice, conferă scenelor grandioare, monumentalitate și claritate. Acestea sunt demonstrate de relația firească dintre personaje, arhitecturi și peisaj; raportul relațional se schimbă atunci când episodul este redat în interior, sau în exterior. Artistul operează cu o memorie vizuală deosebită, deoarece, el transpune evenimentele într-o ambianță inspirată din realitate și transfigurată în aria contemporană Israelului din vremea Mântuitorului. Chiparoși, clădiri rectilinii, deșert, draperii ample, mobilier din recuzita sinagogilor ar fi doar câteva exemple. Efectul de spațialitate este conferit de raporturile dintre culori, fiindcă personajele în marea lor majoritate sunt redacte pe un singur plan. Desigur sunt și excepții precum: *Predica de pe munte*, *Înmulțirea celor doi pești și cinci pâini*, *Pescuirea minunată*.

Desenul este elementul precumpănitor și distinctiv la pictorul Demian. Linia masivă, groasă, egală, fermă, de contur, lungă sau scurtă, monumentală excelează în definirea și delimitarea figurilor, sau a obiectelor reduse la minim. Creatorul individualizează elementele scenei și prin aceasta câștiga în efectul simplității și a clarității expresiei plastice. Personajele sunt desenate amplu, în draperii uneori greoaie, dar care au și detalii delicate, lor le sunt contrapuse linii paralele ce construiesc arhitecturile. Decorațiile sunt în schimb redacte cu linii curbe, învolburate, fapt ce duce la o variație a efectului vizual.

(continuare în numărul următor)

„De dragul frumosului” la Paris (cronică întârziată și neconvențională, II)

✎ Costion Nicolescu

(continuare din numărul anterior)

Manifestările muzicale ar merita întâia mențiune, pentru că cele mai multe dintre ele au fost cu totul lăudabile prin calitatea lor. Trei seri din cinci au fost dedicate muzicii.

Pe locul prim toată lumea a plasat recitalul lui Jean-Claude Penner, un excelent pianist, care în plus, cum aveam să aflăm cu plăcută surprindere, mai este și preot ortodox! Până și pruncii au amuțit și au stat cumiți la recitalul său generos, care a cuprins piese de Mozart, Schubert, Fauré, Chopin... O producere demnă de orice mare scenă a lumii, de orice festival muzical important.

Nu este singurul caz de bun muzician prelat. Claude Delangle important saxofonist francez, profesor de acest instrument la Conservator, este și el diacon pentru biserica ortodoxă din Louvienne, al cărei paroh este părintele Marc-Antoine Costa de Beauregard. Saxofonistul Claude Delangle a cântat în prima seară în duo sau în trio cu un ucenic de-al său și cu soția sa (la pian), iar în seara de vineri avea să se producă o formație formată dintr-o serie de elevi de-ai săi (înarmați cu saxofoane de diferite tonalități), cu continuo susținut tot de soția sa, Odile Catelin-Delangle. O formație care tocmai luase un important premiu la un concurs din Japonia.

M-a impresionat mult o tânără plină de aplomb, de patos și de inteligență muzicală, Charlotte Coulard, provenind dintr-o familie mixtă, tatăl francez și mama româncă, care a cântat cuceritor, cu impetuoșitatea romantică a juneții sale curate, o piesă de Liszt. Când a fost prezentată la sfârșit de părintele Emilian Marinescu, a ținut să-l corecteze, în chip

copilăros simpatic, spunând că ea are 17 ani, iar nu 20. Dacă va găsi în continuare profesorul potrivit, și mulți ne gândeam, într-o discuție particulară, la Jean-Claude Penner, ar putea face pași rapizi în carieră, în contextul unei agore dificile, foarte aglomerate, în care concurența este acerbă.

Aș remarca-o și pe distinsa și delicata doamnă Diana Cazaban (din aceeași familie cu renumitul actor, de la jumătatea veacului trecut, Jules și cu scriitorul și gazetarul Theodor, ascultat de noi ani de zile la Europa Liberă), violonistă de vădită finețe, care a cântat sonate de Mozart și Beethoven împreună cu pianistul Johan Farjot.

Un spectacol amuzant, entuziast interpretat de un actor și câțiva instrumentiști (clarinet, pian, acordeon), a fost *Țărâni de pe Dunăre*, pe un text de Marin Sorescu.

Nu a lipsit nici momentul de muzică psaltică, susținut de trei tineri din strana de la Biserica „Rusă” din București, care au venit însoțindu-l pe părintele Vasile Gavrilă. Au adăugat interpretarea unor cântece vechi românești, nebisericești, dar cântate nu prea vioi, tot cu suflu bisericesc.

Teatrul a fost și el bine reprezentat. Mai întâi, prin piesa cu două personaje *L'histoire des ours pandas racontée par un saxophoniste qui a une petite amie à Francfort*, de Matei Vișniec. Autorul a fost prezent la seara inaugurală, dar nu și a doua zi la reprezentarea piesei sale, deoarece trebuise să plece la festivalul internațional de teatru de la Sibiu. Piesa, cu un început vag romantic, dar oglindind, totuși, precaritatea relațiilor bărbat-femeie din zilele noastre, dădea inițial impresia că nu prea se potrivește într-un festival afirmat creștin. Pe parcurs, această primă impresie avea să se vadească greșită. Sfârșitul piesei este de o mare frumusețe, cu mutarea nunții celor doi protagoniști în cer. Relația celor doi tineri, din întâmplătoare și total lumească, ajunge să fie una anume a lor și numai a lor, poetic transfigurată.

Un al doilea moment l-a constituit reprezentarea neconvențională, în cripta de la Saint Sulpice, a unei dramaturgii create pe texte ale cunoscutului poet creștin libanez Khalil Gibran, intitulată *Le Fils de l'Homme*, în regia lui Iulian Negulescu. Este o mișcătoare mărturie despre trecerea lui Hristos

prin această lume și despre felul cum au reacționat atât de diferit la întâlnirea cu El, bine sau prost, diferite personaje, unele cunoscute din evangheliile canonice, altele din scrieri apocrife, altele imaginate de poet. Spațiul strâmt al Criptei Puțului nu a permis decât prezența unui mic număr de spectatori, în timp ce trupa a fost una extrem de numeroasă, formată din actori de cele mai felurite naționalități, strânși cu multă trudă pentru acest spectacol unic. Un spectacol lung, în care frumusețea poeziei textului făcea farmecul producerii. Interpretarea a fost inegală, după talentul și străduința fiecăruia dintre actori, care, în cea mai mare parte, s-au produs singurari. Unii au fost chiar excepționali! Ajungând în ultima clipă, am fost nevoit să stau în picioare, în spațiul de intrare al actorilor. A fost extrem de interesant să-i văd mai întâi acolo, oameni obișnuiți, chiar dacă cel mai adesea vădit emoționați, iar apoi, după „intrarea în scenă”, transfigurați, o dată intrați în pielea personajelor lor.

În ceea ce privește partea de arte ale vizualului, cum li se spune astăzi, ea a avut două locații: Ambasada și Limurul. Ca primă apreciere se poate spune că sculptura a fost valoric mai bine reprezentată, lucrările de pictură fiind, în general, mai modeste. Le-am propus organizatorilor ca la ediția de anul viitor să încerce, în colaborare cu Institutul Cultural Român realizarea unei expoziții de genul *In memoriam Horia Bernea*, cu lucrări ale lui aflate prin colecții pariziene și cu lucrări ale celor de la grupul Prolog, prieteni ai lui, dintre care unii trăiesc chiar în Franța. Cum Horia Bernea a murit la Paris, cum a avut în capitala Franței numeroși prieteni și oameni care l-au apreciat, un astfel de proiect s-ar susține. Desigur, ar trebui pornit de pe acum, din această toamnă.

Nu a lipsit nici a șaptea artă. Dacă lăsăm deoparte filmele documentare, ea a fost marcată prin prezentarea la biserică „Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail” a celor două părți ale filmului *Nunta de piatră* (1972): *Fefelega* de Mircea Veroiu și *La o nuntă* de Dan Pița, cu îngăduința acestuia din urmă.

(continuare în numărul următor)

ÎPS ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ANDREI

Duminică, 1 ianuarie (Tăierea Împrejur a Domnului. Anul Nou):

În biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Marți, 3 ianuarie:

În parohia Iuriu de Câmpie, protopopiatul Truda, săvârșește slujba înmormântării lui Ioan Mureșan și rostește un cuvânt de mângâiere.

Joi, 5 ianuarie:

Vizitează Mânstirea Florești.

În Catedrală săvârșește slujba Pavcerniței Mari și Litia.

Vineri, 6 ianuarie (Botezul Domnului-Boboteaza):

În Catedrală, slujește Sfânta Liturghie și predică; pe platoul din fața Catedralei Mitropolitane săvârșește slujba Aghiasmei Mari.

Sâmbătă, 7 ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul):

În biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul Turda Fabrici, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și slujește la Litie.

Duminică, 8 ianuarie:

În biserica parohiei Piatra, protopopiatul Năsăud, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură; binecuvintează lucrările efectuate la casa parohială.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 9 ianuarie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Marți, 10 ianuarie:

Vizitează parohiile: Răscruci, Borșa, Giula și la Spitalul de boli psihice din Borșa.

În biserica parohiei „Sfântul Apostol Toma” din Cluj-Napoca, săvârșește Taina Sfântului Maslu și rostește un cuvânt de învățătură.

Miercuri, 11 ianuarie:

La Facultate, predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă.

Sâmbătă, 14 ianuarie:

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia se întâlnește cu doctoranzii și predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă.

Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și slujește la Litie.

Duminică, 14 ianuarie:

În Catedrală, săvârșește Sfânta Liturghie și predică.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

În perioada 16-18 ianuarie:

La invitația Înaltpresfințitului Panteleimon, face o vizită în mitropolia greacă a Veriei și Nausei, cu prilejul sărbătorii Sfântului Antonie cel Nou, ocrotitorul Catedralei mitropolitane din Veria.

Participă la procesiunea cu Sfintele Moaște în centrul orașului.

Luni, 16 ianuarie:

În Catedrala din Veria, alături de Mitropolitul Panteleimon, slujește la slujba Privegherii.

Marți, 17 ianuarie (Sfântul Antonie cel Nou):

În Catedrala din Veria, slujește în sobor de arhieriei Sfânta Liturghie la sărbătoarea ocrotitorului Mitropoliei.

Miercuri, 18 ianuarie:

În Catedrala din Veria, slujește Sfânta Liturghie.

Vizitează Mânstirea Sfântul Ioan Botezătorul de la Suroti – Tesalonic și se reculege la mormântul părintelui Paisie Aghioritul.

Vizitează Catedrala Sfântului Dumitru, a Sfântului Grigore Palama și Mânstirea Sfânta Teodora din Tesalonic.

Sâmbătă, 21 ianuarie:

În Catedrală, asistă la slujba Vecerniei Mari și slujește la Litie.

Duminică, 22 ianuarie:

În biserica parohiei Cojocna, protopopiatul Cluj I, slujește Sfânta Liturghie și predică; hirotesește întru sachelar pe părintele paroh dr. Rednic Georgel.

În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 23 ianuarie:

Conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Marți, 24 ianuarie:

În Catedrală săvârșește Sfânta Liturghie.

Săvârșește slujba Parastasului pentru domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

În Aula Facultății de Mecanică din Cluj-Napoca, primește titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice din Cluj-Napoca, alături de Episcopul greco-catolic Florentin Crihălmeanu. Rostește prelegerea inaugurală cu titlul „Complementaritate și nu antagonism”.

Joi, 26 ianuarie:

Vizitează parohiile: Păniceni și Nadăș, cu Filia Nearșova, din protopopiatul Huedin.

La sediul Protopopiatului, se întâlnește cu dl. Mircea Moroșan, primarul orașului Huedin.

Vineri, 27 ianuarie:

Acordă un interviu postului Realitatea TV și cotidianului Ziu de Cluj.

În Aula „Nicolae Ivan” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, participă și rostește un cuvânt la Seara culturală organizată cu prilejul sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi, hramul școlilor teologice clujene.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei Clujului rostește un cuvânt în deschiderea serii de poezie „Mitropolitul Bartolomeu in memoriam”, susținută de actorul Dorel Vișan.

Sâmbătă, 28 ianuarie:

Prezidează ședința anuală a Consiliului eparhial.

În Paraclisul Facultății de Teologie asistă la slujba de Te-Deum și, în Aula „Nicolae Ivan” conduce lucrările Adunării Eparhiale.

Duminică, 29 ianuarie:

În Catedrală, împreună cu Preasfințitul Episcop vicar Vasile Someșanul, membrii Permanenței și protopopii Arhiepiscopiei săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură. Citește testamentul Mitropolitului Bartolomeu și oficiază slujba parastasului la împlinirea unui an de la trecerea sa la cele veșnice. În Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 30 ianuarie (Sfinții Trei Ierarhi):

În Catedrală, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură. Oficiază slujba de Te-Deum la sărbătoarea Sfinților Ocrotitori ai celor două școli teologice clujene; hirotesește în treapta de iconom stavrofor pe Pr. Asist. Dr. Grigore Dinu Moș, pe Pr. drd. Cosmin Vasile Trif, secretarul Facultății de Teologie Ortodoxă și pe Pr. Prof. drd. Liviu Vidican Mancu, inspector școlar și în treapta de iconom pe Pr. drd. Sebastian Rusu, duhovnicul Seminarului Teologic; îl hirotesește Arhidiacon pe Daniel Frumos, administratorul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

Marți, 31 ianuarie:

Vizitează Mânstirea Mihai Vodă din Turda.

Binecuvintează noul paraclis din incinta Spitalului Municipal „Clujana” și rostește un cuvânt de învățătură.

PS EPISCOPUL VASILE SOMEȘANUL

Duminică, 1 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană. Hirotonește întru preot pe seama Capelei „Sfântul Prooroc Ilie” de la Aeroportul Internațional Cluj-Napoca pe diaconul Ing. Petru Mocean. Polihroniu pentru Ierarhi, autorități, cler și credincioși.

Joi, 5 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie și slujba Aghiasmei Mari în biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Cluj-Napoca.

Vineri, 6 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie și Aghiasma Mare în biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Dej I prot. Dej.

Sâmbătă, 7 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica parohiei Bolic, prot. Huedin și oficiază slujba botezului pentru pruncul David, fiul părintelui Teodor Sava și al preotesei Mariana.

Duminică, 8 ianuarie: slujește Sfânta Liturghie în biserica parohiei Gilău I, prot. Cluj I.

Duminică, 15 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul Mărăști, prot. Cluj II.

Miercuri, 18 ianuarie:

Din încredințarea Înaltpresfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei participă în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Iosif” la inaugurarea „Săptămâni de rugăciune ecumenică pentru unitatea creștinilor – 2012”.

Duminică, 22 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul Zorilor, prot. Cluj II și hirotesește întru „Iconom” pe preotul Drd. Călin Felician Ficior.

Sâmbătă, 28 ianuarie:

Slujește Te-Deum și participă la lucrările Adunării Eparhiale.

Duminică, 29 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca și Parastasul întru pomenirea Mitropolitului Bartolomeu la împlinirea unui an de la mutarea sa întru slavă.

Luni, 30 ianuarie:

Slujește Sfânta Liturghie în capela Colegiului Tehnic din Turda.

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

sâmbătă, 28 ianuarie, începând cu ora 8.30 dimineața a avut loc o ședință a Consiliului Eparhial, în care s-a analizat activitatea permanenței pe anul 2011. Ședința de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului a avut loc în aceeași zi, începând cu ora 11, în Aula Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Acest eveniment a debutat în Pa-

raclisul Facultății prin oficierea unui Te-Deum, de la ora 10.45, de către Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei, PS Vasile Someșanul, în prezența ÎPS Andrei. În deschiderea ședinței, ÎPS Andrei, Mitropolitul Clujului a precizat că în acest an se va continua misiunea începută în primul său an de slujire ca Întâistătător al Arhiepiscopiei, atât pe plan misionar social cât și duhovnicesc. Au fost trecute în revistă activitățile Arhiepiscopiei Clujului din anul 2011 prin prezentarea rapoartelor din sectoarele: administrativ-bisericesc, economic, cultural și misionar-social. Au fost discutate și aprobate proiectele pentru anul în curs.

La această primă adunare eparhială prezidată de ÎPS Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, au participat și reprezentanți ai autorităților locale de pe cuprinsul Arhiepiscopiei. Din orașul Cluj-Napoca au fost prezenți: președintele Consiliului Județean Cluj, domnul Alin Tișe, și prefectul județului, Florin Stamatian.

Întrunirea în acest tip de Adunări este extrem de benefică pentru misiunea Bisericii și pentru acțiunea de organizare a vieții bisericești, prin mărturia comună pe care clericii și mireni deopotrivă sunt datori s-o dea în fața lumii, ca expresie a conlucrării dintre slujitorii sfinți și credincioși.

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Pelerinaj Istanbul - fosta capitală a Imperiului Bizantin - 1 - 6 mai 2012

Ziua I: Plecarea de la Cluj-Napoca (ora 10.00) pe următorul traseu: Alba Iulia - Giurgiu - Svilengrad - Edirne - Istanbul.

Ziua II: Pelerinajul începe cu vizitarea celor mai reprezentative obiective din Istanbul: Biserica Sf. Sofia, Biserica Cisterne, Moscheea Albastră, Hipodrom, Coloana Million, Coloana Serpente, Fântâna Germană (cazare și cină).

Ziua III: A treia zi se continuă vizitarea fostei capitale a Imperiului Bizantin, este vizitată biserica românească Sf. Parascheva (ctitorie Constantin Brâncoveanu), zona imperială Vlaherne: Biserica Vlaherne, Palatul Vlaherne, Palatul lui Constatin Profirogenetel. După amiază, vom vizita Palatul Topkapi (Biserica Sf. Irene, Piața Yoli Kosku - locul martiriului Sf. Constantin Brâncoveanu). Seara, opțional, deplasare cu vaporul pe Bosfor (cazare și cină).

Ziua IV: Continuăm pelerinajul nostru vizitând Patriarhia Ecumenică, Mănăstirea Pantocrator, Apeductul lui Valens, Biserica Izvorul Tămăduirii, Poarta de Aur; după amiază - Marele Bazar (cazare și cină).

Ziua V: Dimineața. (10:00) - imbarcare în autocar și plecare spre Cluj-Napoca.

Servicii incluse în preț: transportul cu autocarul clasificat 3*; 3 nopți cazare la hotel de 3*; mic dejun și cină incluse; ghid și asistență religioasă

Nu sunt incluse în preț: taxele de intrare la obiectivele turistice și religioase (aproximativ 70 Euro); programele opționale; asigurarea medicală.

Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

Pelerinaj la Sfântul Munte Athos 17 - 24 martie 2012

17 martie: Cluj-Napoca (7,00) - București - Giurgiu - Ruse;

18 martie: Sofia - Seres - Tesalonic (Biserica Sf. Dimitrie - Izvorătorul de Mir, Arcul lui Galerius, Turnul Alb Venețian, Biserica Sf. Grigore Palama, Biserica Sf. Sofia, Bazarul) - Ouranopolis - cazare;

19 - 22 martie: Vizită la Mănăstirile de pe Sfântul Munte Athos.

23 martie: Ieșirea din Sfântul Munte Athos (Dafni) - Tesalonic.

24 martie: Sosirea la Cluj-Napoca;

Preț: 230 Euro*

Prețul include: transport cu microbuz clasificat 3*; 1 cazare la hotel 3*, demipensiune; ghidaj și asistență religioasă

Prețul nu include: intrarea la obiective turistice; viza de intrare în Sfântul Munte (25 EURO); taxa de vapor pe ruta Ouranopolis - Dafni - Ouranopolis și transportul prin Sfântul Munte (15 EURO)

Pelerinaj la mănăstirea Prislop 3 martie 2012

Cluj-Napoca - Alba Iulia - Vințu de Jos - Orăștie - Simeria - Mănăstirea Prislop (Rugăciune la mormântul Părintelui Arsenie Boca și vizită la peștera Sfântului Ioan de la Prislop) - Mănăstirea Râmeț - Cluj-Napoca.

Preț: 65 lei

Informații și înscrieri:

Centrul de Pelerinaje „Renașterea”
Cluj-Napoca, Piața Avram Iancu, nr.2,
Tel. 0264 431 020 sau 0723 58 38 22.
(Plecarea la ora 7.30 dimineața)

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A VADULUI
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

CENTRUL DE PELERINAJE

Piața Avram Iancu, nr. 2, Cluj - Napoca (RO)

Tel./ Fax: 0264/431020 și 0723583822;

E-mail: moldovandumitru@yahoo.com; pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

RADIO RENĂȘTEREA

CLUJ - 91 MHz / FM

BISTRIȚA - 102 MHz / FM

Grila de programe

Ora	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂTĂ	DUMINICĂ
06.00	Rugăciunile dimineții						
06.20	CEASURILE DIMINEȚII 07.00 Radiojurnal						
08.00	Liturghie și icoană (r)	Etică și Societate (r)	SFÂNTA LITURGHIE*	În umbra Legii (r)	SFÂNTA LITURGHIE*	În Lumina Taborului (r)	Evanghelie și Liturghie
08.30	Cântări bisericești			Cântări bisericești		Cântări bisericești	Acatistul Mântuitorului*
08.50	Ghidul creștinului			Ghidul creștinului		Ghidul creștinului	
09.00	Predici	Secole creștine (r)		Cuvântul Ierarhului (r)		Merinde pentru suflet (r)	
09.30	Evanghelia zilei						
09.50	Psalmi						
10.00	Știri						
10.05	Sfinții Părinți, contemporanii noștri						
10.30	CALEIDOSCOP CULTURAL						
12.00	Experiențe pastorale (r)	Amintiri din vatra satului (r)	Dialoguri (r)	Ortodoxia în lume (r)	Cărți vechi și noi (r)	Mărturii din viața monahală (r)	Agenda Ierarhilor Avanpremieră RR
12.30		Moment muzical					
13.00	Radiojurnal						
13.10	POST MERIDIAN MAGAZIN Știri 15.00						
16.05	Dăruind vei dobândi	Pururi tânăr	A doua șansă	Universitaria	Medicina azi	Apa cea vie a Ortodoxiei	Catechism (r)
16.35	Arhiva de folclor					Byzantion	
17.00	Radiojurnal						
17.20	Cuvântul Vieții						
18.00	VECERNIA*						
18.50	Ghidul creștinului (r)	Acatistul Mântuitorului*	Ortodoxia în lume	Ghidul creștinului (r)	Acatistul Maicii Domnului*	PRIVEGHERE*	VECERNIA* Paraclisul Maicii Domnului Program catehetic
19.00	Apoftegme comentate			Cărți vechi și noi			
19.15	Cântări bisericești			Cântări bisericești			
19.30	Cultura în actualitate			Orizont social			
20.00	Știri						
20.05	Etică și Societate	În umbra Legii	În Lumina Taborului	Dogmele Dreptei Credințe	Liturghie și icoană		Amintiri din vatra satului
20.35	Păhărelul cu nectar						
21.00	Secole creștine	Dialoguri	Cuvântul Ierarhului	Merinde pentru suflet	Mărturii din viața monahală	Catechism	Experiențe pastorale
21.30	Agenda culturală						
22.00	Radiojurnal						
22.15	Sfinții Părinți, contemporanii noștri (r)						
22.40	Rugăciunile de seară						
23.00	Tinerii în Biserică	Lumina din cuvinte	Tinerii în Biserică	Lumina din cuvinte	Tinerii în Biserică	Lumina din cuvinte	
23.30	Dăruind vei dobândi (r)	Pururi tânăr (r)	A doua șansă (r)	Universitaria (r)	Medicina azi (r)	Din Viață și din Duh (r)	Predici
00.00	Clasica						
02.00	Etică și Societate (r)	În umbra Legii (r)	În Lumina Taborului (r)	Dogmele Dreptei Credințe (r)	Liturghie și icoană (r)	Apa cea vie a Ortodoxiei (r)	Cuvântul Vieții (r)
02.30	Clasica						
04.30	Secole creștine (r)	Dialoguri (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Merinde pentru suflet (r)	Mărturii din viața monahală (r)	Catechism (r)	Experiențe pastorale (r)
05.00	Clasica						

05.30 Clasica

* în direct din Catedrala Mitropolitană

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Ștefan Iloaie, Pr. Prof. dr. Ioan Chirilă,
Pr. Bogdan Ivanov, Pr. Cristian Sonea, Lect. dr. Radu Preda

Director:

Pr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENĂȘTEREA)

ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Arhim. Andrei Coroian,
Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sn., Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Protos. Simeon Pinte, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Lupta cu patimile și paza minții – armele creștinului în războiul duhovnicesc nevăzut

mare parte din nevoia ce vine cu însușirea numelui de creștin este lupta împotriva păcatului. Pentru această luptă avem nevoie de paza minții, de trezvie. Sfântul Andrei cel Nebun întru Hristos frumos îndeamnă și cheamă la lupta cea dreaptă cu păcatele și patimile: „Și cum se va arăta ostașul cel viteaz, dacă nu va face fapte vitejești în război? Cum va pricepe Dumnezeu că Îl iubești, dacă nu te va vedea războindu-te cu diavolul și zdrobindu-l? Cum vei lua plata, fără să rabzi întristarea, ispita și uneltirile diavolilor?”. Iată cât de important este acest război care preînchipuie bogăția pe care I-o dăm Domnului, haina curăției și a curajului.

Dar cum putem ține straja împotriva unor asemenea dușmani?

Sfântul Isaac Sirul ne sfătuiește, ca toți sfinții, să ținem gândul și inima la Domnul și să ne rugăm Lui pentru multă tărie și răbdare. „Să nu slăbești întru încrederea ta către Purătorul tău de grijă, că minunatele iconomii ale lui Dumnezeu întru casnicii Lui se fac [...]”.

Domnul îi ajută mereu pe cei ce Îl caută și Îl cheamă cu toată inima. Acesta este zidul cel nebiruit al războinicului pentru Hristos: dragostea pentru El și rugăciunea minții. Unirea minții cu rugăciunea inimii și dragostea pe care o avem față de Iisus Hristos este funie către El, iar în drumul nostru El ne va întări cu Harul Său. Patericul este plin de pilde care dezvăluie lupta marilor pustnici și biruința la care ajung marii asceți prin ținerea minții doar la Dumnezeu. Grăitor în acest sens este următorul fragment: „Era odată foarte îmboldit spre curvie avva Moise, și nemaiputând să șadă în chilie, s-a dus și l-a înștiințat pe avva Isidor. Și avva l-a îndemnat să se întoarcă în chilia lui. El n-a primit, zicându-i: «nu izbutesc, avvo». Luându-l cu el, l-a suit pe casă și i-a zis: «ia aminte spre apus». El se uită, văzând sumedenie de diavoli, zvârcolindu-se și făcând larmă ca să se războiască. Atunci avva Isidor îi zise iar: «uită-te și spre răsărit». Iar el căută și văzu o puzderie de sfinți îngeri slăviți. Atunci avva Isidor îi zise: «uite, ei sunt cei trimiși sfinților de la Domnul spre ajutor. Cei dinspre apus sunt cei care se luptă cu ei, dar cei mai mulți sunt cei cu noi». Și astfel a mulțumit avva Moise lui Dumnezeu, a prins curaj, întorcându-se la chilia lui”.

Dumnezeu nu va înceta nicicând să îi ajute pe cei ce vor să lupte pentru Sfânt Numele Său, trimițându-i în ajutor pe Îngeri, pe Sfinții Săi și, mai ales, pe Preacurata Maica Sa, Ce se întristează când nu îi cerem ajutorul.

Să primim deci toate ispitele și să le învingem pentru Slava Celui ce ne-a dat mântuire. Să ne asemănăm Lui, să-L chemăm, să nu lenevim în rugăciune, nici în strajă. Căci mulți sunt cei care ne vor pieirea, dar mai mare este Cel ce ne păzește!

✎ *Andrei Mitrică*

Eveniment

„Clubul Copiilor” În prima tabără de iarnă

În vacanța de iarnă, 17 copii de la „Club” au participat în prima tabără de iarnă organizată de Arhiepiscopia Clujului și ASCOR Cluj. „Prima? Doar prima? Nu era de așteptat ca taberele de iarnă să aibă un succes la fel de mare ca taberele de vară?” Așa gândea unul dintre participanți, concluzionând în finalul chestionarului de evaluare a taberei că: „sincer mă cam mir de ce nu ați făcut până acum!”

Motivație

Trei sunt motivele pentru care nu am făcut tabere de iarnă până anul acesta: unul, fiindcă cele două săptămâni de vacanță erau puternic marcate de Nașterea Domnului, Anul Nou, Boboteaza și alte praznice bisericești, evenimente sărbătorite cu precădere în mijlocul familiei; al doilea motiv luat

în calcul a fost cheltuielile mari din această perioadă a anului pentru părinți: masa bogată, daruri multe de Crăciun (știți voi bine!), vizite la bunici și pe la țară, impozite anuale înnoite; al treilea motiv era și gândul la nevoia de odihnă necesară elevilor după efortul școlar din primul semestru. Așadar, vacanța de iarnă era deja o perioadă ocupată, antrenantă și scumpă pentru buzunarul părinților.

De aceea, prima tabără de iarnă a venit ca un răspuns firesc la săptămâna de vacanță suplimentară din acest an școlar. Gândul de a organiza o tabără de iarnă s-a concretizat în urma invitației din partea familiei Mărneanu de a folosi cabana de la Mărișel în beneficiul copiilor de la Club.

Primele bucurii din prima tabără de iarnă

Tabăra a fost planificată pentru trei zile și trei nopți, de duminică seară până miercuri seară, în perioada 8-11 ianuarie. Știam bine cât de scurte li se par copiilor taberele de vară de 6 zile și 7 nopți și era de așteptat că înjumătățindu-se timpul petrecut în tabără, totul va trece prea repede. Ne-am gândit însă la părinți, dorind ca taxa de participare să fie cât mai mică pentru ca tabăra să fie accesibilă tuturor. Cu toate acestea, după a două zi de tabără, văzând că dispunem de alimentele necesare, ne-am hotărât ad hoc să mai prelungim șederea noastră în tabără pentru încă o zi. Un bonus gratuit pentru părinți și un supliment grozav pentru copii!

La cabană, am sosit duminică pe înserate. După împărțirea participanților în camere, de la ora 18.00 ne-am întâlnit cu toții la adunarea de bun venit, în cadrul căreia s-au prezentat regulile casei, programul și specificul taberei.

Pentru prima masă din tabără, participanții au adus de acasă câte ceva de mâncare. Agapa de seară s-a dovedit a fi o idee bună: copiii s-au bucurat să le recomande celorlalți bunătățile aduse de acasă, iar pe de altă parte, au avut prilejul de a încerca bucate noi, ușurând tranziția spre meniul taberei, care cu toate că a fost gustos, cu greu poate fi egalat de mâncarea „ca la mama acasă”.

Seara s-a lăsat cu jocuri de interior și cântece la chitară. Cât de mare a fost bucuria tuturor când copiii au văzut pe ferestrele cabanei ninsoarea mult așteptată! Zăpada trimisă de sus a fost abundentă, îngropând gheața sub straturi groase și pufoase de nea și pregătind terenul pentru săniuș și bulgăreală. S-a îngrijit Dumnezeu!

Exerciții creative pentru descoperirea tâlcurilor din Pateric

Ca o introducere interactivă în tema taberei, „Patericul egiptean”, copiii au avut de descoperit împreună, sub forma de puzzle, citate și apoftegme ale părinților din pustie: „Aproapele meu este și viața, și moartea”, „M-am căit adesea că am vorbit, dar că am tăcut niciodată”, „Să-mi fie cineva oricât de drag, dacă știu că mă trage în păcat, mă despart de el”, „Nimeni neispitit nu va putea merge în împărăția cerurilor”, „De vrea omul, de dimineată până seară ajunge la măsură dumnezeiască”, „Mai mare este cel ce își vede păcatele, decât cel care vede îngeri”. La gustărica de seară, copiii au încercat, fiecare la măsura lui, să explice citatele descoperite. Exercițiul s-a dovedit a fi creativ și ingenios, copiii găsind tâlcuiri noi și inspirate.

Jocuri și rugăciune – ingrediente necesare pentru buna desfășurare a taberei

Fiecare zi începea cu rugăciunea de dimineată în fața micului altar improvizat în camera de zi. După micul dejun, timp de o oră aveau loc discuțiile tematice despre viețile părinților duhovnicești din pustia Egiptului.

La fiecare cateheză am vizionat și câte o pildă dintr-un film rusesc inspirat din duhul Patericului. Tot în cadrul discuțiilor, copiii au avut de completat un chestionar cu întrebări deschise cu scopul de a aprofunda viața și învățătura avvei Antonie cel Mare.

După prânz, timpul a fost rezervat săniușului și jocurilor de exterior. Vremea a fost blândă și plăcută. Bucuria tuturor a fost surpriza domnului Adrian, care s-a oferit să ne tragă cu mașina prin sat pe o sanie mare ca-n povești, pe care au încăput mai toți copiii. Atmosfera a fost de basm, iar experiența a fost de neuitat pentru toți!

Zilnic, de la ora 18.00, toți se adunau pentru rugăciunile de seară, urmate de discuții libere generate de întrebările, problemele și nedumeririle copiilor. Într-o seară, fiind praznicul Sfintei Xenia de Petersburg, s-a citit acatistul Cuvioasei.

Serile se sfârșeau în cântec, jocuri de grup și multă voce bună. Înainte de retragerea în camere și pregătirea de culcare, se acordau și mult doritele premii: „copilul zilei” și „camera zilei”. Cu toate că programul unei zile de tabără este solicitant, somnul se lasă cu greu așteptat.

Ultima zi a fost plină de evenimente speciale: foc de tabără și seara scenetelor. Pregătit de domnul Vasile încă de la sosire, focul de tabără a fost mare și frumos. Scenetele au avut ca punct de pornire întâlnirea dintre avva Pitirim și sfânta Isidora relatată în Pateric. Astfel, sub îndrumarea Oanei (vicepreședinta ASCOR Cluj) o parte din copii au interpretat viața sfintei Isidora, iar ceilalți au realizat o adaptare modernă a vieții minunate a sfintei Isidora. Așa s-a „născut” povestea Liliane, o elevă de liceu care răbda cu smerenie bătaia de joc și răutățile colegilor de clasă.

Diplome și cadouri pentru cei mai buni participanți ai primei tabere de iarnă

La sfârșitul taberei, s-au împărțit diplomele de participare și câte o carte în dar. Premiul cel mare, „Copilul Taberei”, i-a revenit Alexandrei Maior, pentru comportamentul exemplar de-a lungul taberei, fiind un model de urmat pentru copii și organizatori.

Specificul primei tabere de iarnă a fost atmosfera familială în care s-a desfășurat întreaga acțiune. Mulți am avut sentimentul că în tabără suntem ca în familie, cu singura deosebire că acum familia a luat proporții. La sporirea gradului de familiaritate au contribuit numeroase împrejurări: copiii se cunoșteau încă de acasă, mulți dintre ei sunt prieteni vechi, numărul mai mic de participanți, aceeași organizatori, atmosfera similară taberelor de vară.

De asemenea, implicarea copiilor în sarcinile gospodărești: servirea și strângerea mesei, spălatul vaselor, aprovizionarea cu lemne, aranjarea pantofilor, a contribuit în mare măsură la întărirea sentimentelor pozitive de siguranță emoțională și integrare familială.

Copiii au apreciat din plin debutul taberelor de iarnă, menționând în chestionarele de evaluare a taberei că această tabără de iarnă a avut la fel de mare succes ca taberele de vară. Informații și numeroase poze de la „Clubul Copiilor” și din tabăra de iarnă se găsesc pe blogul www.raducopil.ascorcluj.ro

Sâmbătă, 21 ianuarie 2012, programul educativ și recreativ „Clubul Copiilor” și-a reluat activitatea. La cele trei ore de program structurat, cu jocuri și concursuri, cântece la chitară, discuție tematică religioasă și o agapă au participat 22 de copii. Pentru cei doritori, programul s-a prelungit pentru încă două ore cu joacă supravegheată.

Întâlnirile se desfășoară în fiecare sâmbătă, de la ora 11, în sala de sport a Colegiului Național „George Coșbuc” din Cluj-Napoca. Activitățile sunt destinate copiilor cu vârsta între 8 și 14 ani și sunt coordonate de Radu Copil, coordonator de tineret la Arhiepiscopia Clujului, împreună cu studenții voluntari de la ASCOR Cluj.

✎ *Radu Copil,*
coordonator de tineret la Arhiepiscopia Clujului

Odihnă în grădina unui ierarh înstrăinat

Mă uitam pe geamul autocarului: nu-mi venea să cred că acela era locul întâlnirii cu un ierarh. Nu vedeam nici casa, nici ograda unde îmi imaginasem că o să fim primiți de Preasfințitului Daniil Stoenescu, episcopul românilor din Serbia, când auzisem despre situația sfinției sale. Când, adică, auzisem că, deși ierarh fiind, Preasfințitul Daniil nu are dreptul să petreacă mai mult de șase luni din fiecare an pe teritoriul Serbiei, așa că e nevoit ca cealaltă jumătate a anului să se întoarcă în România, la casa părinților.

Oricum, chiar dacă nu am văzut casa sau ograda din autocar, am văzut însă, omul: la câțiva metri distanță, printre crengile

unor copaci înalți, prin iarba uscată a unei grădini întinse, ne aștepta Preasfințitul. Singur în grădina pustie, peste care bura de ploaie. Se uita lung și atent după noi, și ne saluta de departe, cu mișcări pline de energie. Cam peste o sută de tineri, câți am fost, am coborât din cele două autocare și din microbuzul cu care veniserăm, să aflăm de la Sfinția Sa mai multe despre personalitatea duhovnicească și învățătura părintelui Arsenie, a cărui lucrare mulți dintre noi am văzut-o deja în viețile noastre.

Am trecut o punte care se legăna peste un pârâu, să ajungem în poiana unde ne aștepta Prea Sfințitul - unul dintre cei mai apropiați ucenici ai părintelui Arsenie Boca. Sfinția Sa a venit în întâmpinarea duhovnicului nostru, părintele Ciprian Negreanu, a părinților diaconi și a tinerilor. Aveam în față un monah cu o privire foarte lucidă, plină de vioiciune și, aveam să remarc curând, cu un umor inteligent care îi permitea să ne descopere lucruri grave într-un așa mod încât să le putem și noi conștientiza, înțelege și primi.

Preasfințitul Daniil ne-a condus într-una din cele mai noi și interesante „biserici” din România, pe care însuși a construit-o în grădină, în primăvara trecută – o biserică, ne spunea Preasfințitul zâmbind, dar pe un ton serios, care atunci când va fi terminată va avea hramul Sfântul Arsenie Boca. Este vorba despre un șir de piatră roundă și albă, scoasă din apele vechii Dacii, așezată chiar ca o temelie de biserică și înconjurând alte câteva pietre rânduite în formă de cruce, în al căror capăt era un fel de altar de piatră. Am avut o sfâșiere de inimă pășind înăuntrul aceluși loc, pentru că mi s-a părut că e suferință mută în toată această temelie de pietre înșiruite, că e o lucrare făcută dintr-o dragoste care nu e lăsată să se exprime până la capăt, ca pentru un sfânt, pentru omul lui Dumnezeu care a fost și rămâne părintele Arsenie. Și încă, poate ca o alinare a episcopului nevoit să se înstrăineze tot câte o jumătate de an de biserică în care slujește în Serbia și de oamenii pe care îi păstorește acolo. Dar o lucrare cu atât mai prețioasă cu cât e ridicată din această jertfă lăuntrică.

În biserică tăcută din poiană am avut bucuria să primim mărturia despre viața părintelui Arsenie, să aflăm despre învățăturile și proorociile sale. Astfel, răspunsul Preasfințitului Daniil la una dintre primele întrebări avea să lămurească destul de clar un aspect legat de personalitatea părintelui Arsenie. Întrebat dacă într-adevăr părintele Arsenie era mai aspru, așa cum se spune, dacă mai certa oamenii, episcopul românilor din Serbia ne-a spus cu un chip plin de lumină: „Părintele Arsenie în primul rând ne iubea”. Și apoi a explicat că atunci când omul este chinat de patimă, de păcat, asprimea față de păcat arde păcatul și omul se simte eliberat. Dacă părintele Arsenie avea asprime, atunci în acest fel era asprimea sa: numai cu păcatul, nu și cu omul, și de aceea era eliberatoare. Apoi, tot legat de personalitatea părintelui, Preasfințitul a menționat că părintele avea vorba clară, tonul apăsător, bărbătesc și toate erau la dânsul în bună rânduială. Se comporta firesc și era realist, înțelegând neputințele oamenilor, atunci când era vorba într-adevăr de neputință și nu de păcat sau de rea voință.

Preasfințitul Daniil Stoienescu a mai lămurit pentru cei prezenți o serie de informații contradictorii legate de moartea părintelui Arsenie. Ca unul care a participat la înmormântare, Preasfințitul ne-a mărturisit că nu exista nici un semn că părintele Arsenie ar fi fost torturat de securitate. Nu avea unghiile smulse, așa cum spun unii, sau altceva de felul acesta care ar fi sugerat vreo tortură. De altfel, și când a fost închis, de părintele Arsenie nu s-a atins nimeni, nimeni nu a îndrăznit. Însă pentru că moartea părintelui Arsenie a fost neașteptată, mai ales declinul său trupesc foarte rapid, se bănuiește că a fost iradiat.

Preasfințitul Daniil ne-a avertizat, de asemenea, asupra faptului că în unele cărți cu învățături ezoterice este strecurat și numele părintelui Arsenie Boca, dar părintele Arsenie nu a avut nimic de-a face cu ezoterismul. De aceea, am primit sfatul să fim vigilenți și să respingem amestecul unor elemente autentice ortodoxe cu învățături străine. Despre contestatarul părintelui Arsenie, Preasfințitul Daniil Stoienescu ne-a spus: „Este o taină a Lui Dumnezeu. Sunt sfinți care își poartă crucea și după moarte.” Ne-a mărturisit că părintele îi zisesse că el nu va trebui să îi demonstreze nevinovăția înaintea lumii. „Tu atât să le spui: Eu de omul acesta nu mă ating”. Pentru că cine se va atinge de părintele Arsenie Boca, va descoperi singur ce a îndrăznit să facă.

„Iată lucru de mirare!” a exclamat la un moment dat Preasfințitul Daniil: un călugăr, care a fost în Muntele Athos, să se întoarcă în țară, să fie duhovnic și să îi învețe pe oameni cum să își rânduiască viața de familie. O măsură a smereniei mai rar întâlnită. Dar de ale cărei roade am vrut să ne împărtășim și noi, așa încât printre întrebările legate de personalitatea și viața părintelui Arsenie, au fost și altele legate de înșeși viețile noastre.

Astfel, frământările tinerești s-au exprimat în întrebări despre cum ne alegem drumul în viață, dacă alegem căsătoria sau monahismul, iar dacă optăm pentru căsătorie cum ne alegem partenerul de viață și cum ne rânduim în acest mod de viață.

Preasfințitul Daniil ne-a atras atenția asupra dificultăților pe care le implică viața monahală, mai ales pentru femei, de la care se cere un caracter foarte puternic pentru a putea depăși firescul trupului și a intra în monahism. Recomandarea sfinției sale, pentru fetele din ziua de astăzi, mai ales, era să își găsească un soț, să se căsătorească și să nască prunci. De altfel, Preasfințitul Daniil a amintit că spre sfârșitul vieții, părintele Arsenie nu mai dădea cu ușurință binecuvântare fetelor pentru a intra în mănăstire, cu atât mai mult cu cât unele dintre ucenicele sale, pe care le îndrumase spre monahism la începutul duhovniciei sale, păreau să nu fi corespuns acestui mod de viață, ceea ce-l făcea pe părintele Arsenie să spună, când mergea la mănăstirile unde viețuiau aceste ucenice: „merg să-mi văd greșelile”. Totuși, părintele Arsenie nu disprețuia străduința, nevoia maicilor și spunea despre obștea de la Prislop, în mijlocul căreia a fost: „așa cum sunt ele, măcar nu sunt din cei care dau cu barda în Dumnezeu”.

În ceea ce privește criteriul alegerii soțului, Preasfințitul Daniil spunea „acel băiat îți este trimis de Dumnezeu să-ți fie soț, care mai întâi te cheamă la biserică și apoi la întâlnire”, adăugând că părintele Arsenie atrăgea atenția fetelor să nu se implice în relații cu băieții „alcoolici, fumători sau afemeiați”. „Să vedem: a mai rămas vreunul?”, a întrebat apoi mai în glumă, mai în serios Preasfințitul Daniil, cu o anume mâhnire că oamenii au ajuns așa cum au ajuns. Întrebat ce le recomandă femeilor însărcinate, sfinția sa a răspuns: „să facă ce a făcut Sfânta Elisabeta, vara Maicii Domnului: să fugă adică în căutarea Maicii Domnului, și pruncii vor tresălta de bucurie în pântecul lor”.

Preasfințitul Daniil Stoienescu ne-a împărtășit încă multe; am stat cu toții în preajma sa, în ploaie și frig preț de două-trei ore, luând aminte, ascultând, întrebând. Și tot nu ne venea să plecăm. Însă fiecare suflet a putut să-și ia din ce s-a spus acolo întărire și arme duhovnicești trebuitoare spre a-și lucra mântuirea. Ca un gând de foc a tot ce s-a vorbit a rămas acesta: că în orice împrejurare a vieții ne-am afla, trebuie să ne păstrăm seninătatea, adică acea pace pe care o poate da numai Hristos, și care nu e o pace cum o dă lumea.

De la Preasfințitul Daniil Stoienescu urma să mergem la Mănăstirea Prislop, să ne închinăm la mormântul părintelui Arsenie Boca. Tocmai când hotărâserăm că trebuie să părăsim poiana aceea minunată, ce părea la început numai o grădină părăsită în toamnă, bura de ploaie s-a oprit. Iar Preasfințitul Daniil ne-a făcut atenție la curcubeul care tocmai se ridica peste Prislop. A fost pentru noi încă un prilej de bucurie.

Ne-am despărțit cu greu de Preasfințitul Daniil, cântând colinde din închisori. Pe care parcă le-am înțeles mai bine, în care ne-am regăsit și noi, căci fiecare are temnița sa lăuntrică, și nici vremurile din afară nu sunt mai ușoare ca cele trecute pentru credincioși. Sunt vremuri când, spunea părintele Arsenie Boca, „umbra din ochii lui Caiafa se întinde peste întreaga lume”.

Totuși, Dumnezeu ocrotește pe cei care-L caută. Și indiferent în ce închisori am fi, avem prilej de odihnă duhovnicească, de pildă într-o poiană dintr-un sat ce ar putea fi și la marginea lumii, lângă un ierarh lucid și preocupat de sufletele oamenilor. Sau, pentru cei ce avem evlavie la părintele Arsenie, mergând și închinându-ne la icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Sâmbăta, unde spunea părintele că duhul său rămâne treaz.

✎ Maria-Magdalena Diaconu

Pagini din caietul meu albastru...

Pag. 10

Focar de lumină

Facebook. La început un cuvânt necunoscut. Apoi aflu că e un site web. Rețea de socializare. La început un mijloc de a face în mod ușor schimb de fotografii cu prietenii pe care mi i-am făcut în Franța. Aici nu știa nimeni de existența lui. Câteva luni de tăcere. Nu accept în lista de prieteni decât persoane pe care le cunosc. Mă hotărâsem să nu intru în același amalgam de prieteni necunoscuți în care intrasem pe Hi5 (profil șters). „Prietenii virtuali puțini. Mai bine așa”. Apoi din ce în ce mai multe friend request-uri de la colegi. Foști colegi. Prieteni. Cunoștințe. Profesori. Foști profesori. Caut oameni. Găsesc persoane cu care pierdusem legătura. O reiau pentru câteva minute/ore/zile; apoi totul revine la normal. Găsesc. Prieteni ai prietenilor. Fii ai verilor. Colegul de bancă

din clasele primare. Artiști. Vecini. Savatie Baștovoi. Imagine de profil: monah. Numele îmi sună cunoscut.

Prima vizită a profilului său: „Precis cineva i-a făcut profil. Nu cred că este chiar Părintele Savatie.”

A doua vizită: vizualizez fotografiile de profil. Descriere fotografie: „Împreună cu Ștefan Baștovoi (acum părintele Savatie Baștovoi)”. Sigur cineva i-a făcut profil și pune imagini cu el, să se folosească de ele cei care le vor vedea.

A treia vizită: Savatie Baștovoi scrie despre propria carte, „Fuga spre câmpul cu ciori”. Comentarii: „mulțumesc, părinte, că mi-ați răspuns”. See older Posts. Savatie Baștovoi mai scrisese și în urmă cu câteva zile un fragment din cartea citată. Comentariu la fotografia sus menționată. Savatie Baștovoi: „Frumoasă poza. Are iz de istorie.”

A patra vizită: Dialog cu Savatie Baștovoi. E chiar ieromonahul.

***

Desigur că lumea Internetului e un hău ce mi se deschide înaintea, un labirint în care obișnuiam să mă „cufund” din ce în ce mai adânc, accesând site după site, dând click după click, o plimbare iluzorie printr-o galerie de artă nepalpabilă și totuși atât de prezentă și cu o mare varietate de exponate, o alee ce mă îmbia să traversez pădurea deasă a cunoașterii, din care nu mai puteam ajunge „la drum”, la locul de pornire, decât datorită lui back, care asemenea unui aparat cinematografic ce derulează diafilmul, îmi arăta, pas cu pas, pe măsură ce îl butonam, locurile prin care am „trecut”, îndemnându-mă, parcă, la a medita la celebrul „a meritat?”. Deseori mi s-a întâmplat să constat că cele citite/văzute erau atât de departe de adevăr și pline de încremenită deșertăciune și alienare de realitate! Deconectarea mă reazeza în normalitate, însă totul părea străin de mine, sau mai bine zis, eu eram cea înstrăinată de răul care își continuase cursul, ca întodeauna. Apele în care mă scaldam erau altele, parcă nu le mai cunoșteam și le căutam pe cele pe care le lăsasem în urmă de dragul unui părut afluent. Mama terminase deja cozonacii la care așteptam demult să o ajut, iar tatăl, cu care îmi doream să mai discut, ațipise istovit de greutatea zilei. „Iar constat că am pierdut trenul”...

***

Tot la fel de sigur este că dreapta măsură în toate își „cere drepturile”, sau mai bine zis, ne cere pe noi și ne vrea atenți la ea, ne cheamă la o alunecare ușoară spre înțelepciune și spre luminarea minții, prin cercetarea celor folosite și ocolirea celor deșarte. Ne aflăm, ca tineri (și nu numai), într-o continuă căutare de răspunsuri și de soluții. Frontul de bătaie pare a se fi mutat, în multe cazuri, în acea lume a imaginilor și a sunetelor, care pare a da răspunsurile mult dorite. Ostenit, sufletul ar tinde, totuși, spre altceva, mai desăvârșit, mai plin de sens, mai odihnitor. Mintea, însă, pare a rămâne încuiată în acea încăpăre, sperând, poate, la ostoirea setei. *Păstorul toate le vede.*

Poate părea smintitor ca un monah să fie o prezență atât de vie în cadrul unei rețele de socializare. Dar cât de minunată și plină de sens este aceasta, cât de dătătoare de răspunsuri! „Stop!” al deznădejdiei, început al adevăratei căutări și cuvântare într-un Adevărul lui Hristos, Adevăr ce nu pierie! Făuritor de lumină și alungare a întunericului. Poezia de mai jos este, cred, cu mult mai grăitoare:

Pe role

de Ana Blandiana

Ei trec pe role / Cu căștile bubuind la urechi,
Cu ochii fixați pe monitoare, / Fără să observe frunzele care cad,
Păsările care pleacă, / Ei trec pe role
Și peste ei trec rulând anotimpurile / Vieților lor
Și anii, și veacurile, / Fără ca ei să înțeleagă despre ce este vorba.
Ei trec pe role / Printre umbre ale realității
Despre care cred că există / Și printre personaje care li se par oameni,
Mecanisme / Create de alte mecanisme
După chipul și asemănarea acestora, / În timp ce Dumnezeu
Coboară printre ei / Și învață să meargă pe role
Ca să îi poată salva.

Articol de

✎ Iulia Anamaria Mureșan

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567